

Рачуноводство у туризму

**КЊИГОВОДСТВЕН
О ОБУХВАТАЊЕ
ОСНОВНИХ ФАЗА
ОБРТА СРЕДСТАВА
III**

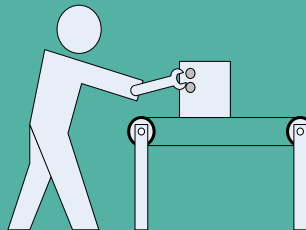

**У књиговодственој
терминологији
материјал означава
ствар која се у процесу
производње троши као
предмет рада.**

У најширем смислу, међутим,
под материјалом се, осим
сировина, основног и
помоћног производног
материјала, дакле предмета
рада, подразумевају још и
помоћни непроизводни
материјал, гориво и мазиво,
ситан инвентар, амбалажа,
аутогуме и отпаци.

Процес производње

Предмет рада

Сировине

Основни производни
материјал

Основни непроизводни
материјал

Помоћни непроизводни
материјал

1. Гориво и мазиво
2. Ситан инвентар
3. Амбалажа
4. Ауто гуме
5. Отпаци

У сировине спадају
производи екстраактивне
индустрије (руде, нафта) и
пољопривредне производње
(житарице, вуна, шећерна
репа). Основни материјали
су производи прерађивачке
индустрије (предиво, шећер).

**Помоћни материјал, као и
основни, улази у састав
новог производа, али не
чини његову основну
садржину.**

**Помоћни производни
материјали су у**
угоститељству зачини и разни
додаци који побољшавају
органолептичке особине (боју,
укус и мирис) хране и пића. Да
ли ће неки материјал бити
основни или помоћни не
зависи од својстава материјала
већ од улоге коју има у
производњи неког производа.

Помоћни производни
материјал, као и основни,
улази у састав новог
производа али не чини
његову основну садржину.

Помоћни производни
материјали су, примера ради,
боја, лак и лепак у
индустрији намештаја.

Помоћни непроизводни
материјали су материјали који
не улазе у састав новог
производа, али омогућавају
нормално одвијање процеса
производње и пословне
активности у целини. То су
материјали за одржавање
пословних средстава,
одржавање чистоће и сл.

**Гориво, такође, убрајамо у
материјал схваћен у
ширем смислу. Оно може
бити технолошко,
енергетско и гориво за
огрев.**

Технолошко гориво је, на пример, кокс у високим пећима. **Као енергетска горива** означавају се горива која су намењена производњи енергије (мазут или угаљ), која се користе за производњу паре која служи директно или индиректно, тј. претварањем у електричну енергију, за покретање машина.

**Трећу групу горива, према
намени, чини гориво које
се користи за загревање
производних хала и
других просторија.**

Ситан инвентар чине
средства за рад чији је век
трајања краћи од године
дана или им је
појединачна набавна
вредност мања од
прописаног лимита

Иако су предмети ситног инвентара по својој функцији средства за рад, она се из разлога рационалности третирају и евидентирају као обртна средства.

Отпис ситног инвентара
(трошкови) врши се различито од материјала.

Под амбалажом се
подразумевају материјали и
ствари које служе за
паковање производа ради
очувања њиховог квалитета
и квантитета како при
складиштењу, тако и при
транспорту.

С обзиром на велику разноврсност ствари које чине амбалажу, уобичајено је да се изврши њена подела према неком од одабраних критеријума. За потребе књиговодства од значајна је подела амбалаже према функцији и подела према аспекту везаности за производ.

Са гледишта функције амбалажа се дели на:

- амбалажу која има карактер пословног средства и
- амбалажу која има карактер обртног средства.

Према везаности за производ
амбалажа се дели на
неодвојиву и одвојиву
амбалажу.

Неодвојива амбалажа
чини са производом
функционалну целину и
не може се одвојити од
производа (на пример
тубе за пасте, лименке и
сл.).

**Одвојива амбалажа се, у
зависности од своје
вредности, јавља као
одвојива неповратна и
одвојива повратна амбалажа.
Одвојива неповратна је
амбалажа која се због своје
мале вредности не враћа
продавцу.**

У компанији постоје комисије
за квалитативан и
квантитативан пријем
материјала. Поред чланова
комисије (2 до 3 члана),
пријему присуствује и
магационер који прима
материјал на складиштење.

Уколико је пошиљка исправна,
саставља се пријемница
материјала најчешће у три
примерка: **један** остаје магационеру
и служи за магацинску евиденцију
(картотеку), **други** се даје набавној
служби за праћење извршења
уговора, **а трећи** се припаја уз
улазну фактуру добављача као доказ
да је по фактури преузет материјал
и да се фактура може књижити и
исплатити.

У случају да пошиљка није
исправна, било у погледу
квалитета или квантитета,
составља се комисијски
записник и један
примерак се доставља
добављачу.

Књиговодствена евиденција о материјалу

Евиденција о материјалу, ситном инвентару, амбалажи и ауто-гумама води се у *финансијском, материјалном и магацинском књиговодству.*

У финансијском књиговодству ових облика обртних средстава води се синтетичка евиденција по вредности.

То значи да рачун
Материјал показује,
својим прометом и
салдом, стање и кретање
укупних залиха
материјала.

Поред синтетичке води се и
аналитичка евиденција
материјала, ситног
инвентара, амбалаже и
аутогума по врсти, количини
и вредности

Поменута аналитичка
евиденција назива се
материјално књиговодство.

У њему се појављује онолико
рачуна колико се врста
материјала користи у датој
компанији, а рачуни показују
не само вредносно већ и
количинско стање и кретање
залиха конкретне врсте
материјала.

**Магацинска евиденција је
такође аналитичка
евиденција, али се од
материјалног књиговодства
разликује по томе што се у
њој исказују промене и
стање појединих врста
залиха само у натуралним
показатељима.**

Рачуноводствене исправе које прате материјал

Отпремница

Исправа која прати материјал и робу у случају продаје залиха купцу. Издаје се на основу налога продајне службе у потребном броју примерака.

Издатница материјала

На основу које се доказује издавање материјала. Издатница означава лице и организациону целину која је издала материјал, и лице или организациону целину која прима материјал. Најчешће се издаје у 4 примерака. Први, остаје материјалном књиговодству ради књижења, други, даје се погонском рачуноводству, трћи, придружује се радном налогу и четврти, остаје у блоку за радужење складишта.

Повратница материјала

Исправа на основу које се поново задужује складиште за враћени неутрошени материјал, а раније евидентирани трошкови се сторнирају. Издаје се у 4 примерака.

Међускладишница

Исправа на основу које се прати кретање материјала унутар истог пословног субјекта. Издаје се у потребном брију.

Магацинска картотека

Представља књиговодствену евиденцијуу којој се прати стање и кретање материјала по врсти, количини и вредности.

Попис стања залиха

(сировина, материјала, робе – пописна листа), сачињава се по потреби, а најкасније на крају обрачунског периода и служи као основ за усклађивање књиговодственог са стварним стањем које је утврђено пописом.

Одлука о усклађивању материјала

Представља исправу на основу које се књиговодствена вредност појединих врста материјала усклађује са нето ценом материјала у складу са параграфима од 28. до 33. МРС2 и МРС36. Усклађивање се врши ако цена материјала опадне испод вредности која се може реализовати на тржишту, или се пак цена раније описаног материјала повећала.

Одлука о књижењу вишкова и мањкова по попису

Одлуку доноси надлежни орган компаније

EXPORT MASTER

11000 Beograd

Terazije 12

Faktura br: FO-3-0/98
Otpremnica br: OTP-12-VMB/98

Datum: 10.02.98

Porudžbenica/Izjava:
Plaćanje dopravlja: 10.02.98

Način plaćanja:
Način otpreme:

Rbr	Naziv	Količina	J.M.	Cena	Iznos
1.	Kaput ženski	150	kom	1.300,00	195.000,00
2.	Kaput muški	100	kom	1.200,00	120.000,00
3.	Pantalone muške	300	kom	500,00	150.000,00
4.	Haljina letnja	750	kom	300,00	225.000,00
5.	Ciپele ženske	300	par	400,00	120.000,00
6.	Ciپele dečije	320	par	200,00	64.000,00
7.	Ciپele muške	620	par	300,00	186.000,00
Ukupno:					1.060.000,00
Rabat:					0,00
Ukupno sa rabatom:					1.060.000,00
Dažbine:					227.240,00
TOTAL:					1.287.240,00

Naziv dažbine	%	Iznos
Gradska taksa na promet proizvoda	3,00	28.220,00
Osnovni porez na promet proizvoda	20,00	174.800,00
Posredni porez na promet proizvoda	3,00	28.220,00

Slovima: **jedana milion dvesta osamdeset sedam hiljada dvesta četrdeset dinara**

Poziv na broj: **model 05 3 5**

Za "PC Art":

Улагања у материјал, ситан инвентар и амбалажу

Евиденција материјала, ситног
инвентара, амбалаже и аутогума
МОЖЕ СЕ ВОДИТИ ПО

- стварним набавним
вредностима,**
- комбинованим набавним
вредностима, и**
- планским (обрачунским)
набавним вредностима.**

Свака од ових евиденција има
утицаја на књиговодствено
обухватање улагања
финансијских средстава у
поменуте облике обртних
средстава.

Књижење набавке ситног инвентара, амбалаже и аутогума у свему, осим, разуме се, у називу рачуна залиха, једнако је књижењу набавке материјала, па се објашњења која следе односе и на књижења набавке ових обртних средстава.

Евиденција материјала, ситног инвентара, амбалаже и аутогума

```
graph TD; A[Евиденција материјала, ситног инвентара, амбалаже и аутогума] --> B[1) По стварнонабавним вредностима]; B --> C[2) По комбинованим набавним вредностима]; C --> D[3) По планским (обрачунским) набавним вредностима];
```

1) По стварнонабавним вредностима

2) По комбинованим набавним вредностима

3) По планским (обрачунским) набавним
вредностима

Евиденција набавке материјала по стварној набавној цени (вредности)

**Стварна набавна вредност
се састоји из фактурне
вредности и стварних
зависних трошкова
набавке (утовара, превоза,
истовара, итд.).**

Расподела стварних
зависних трошкова
набавке на поједине врсте
материјала врши се
углавном помоћу два
кључа.

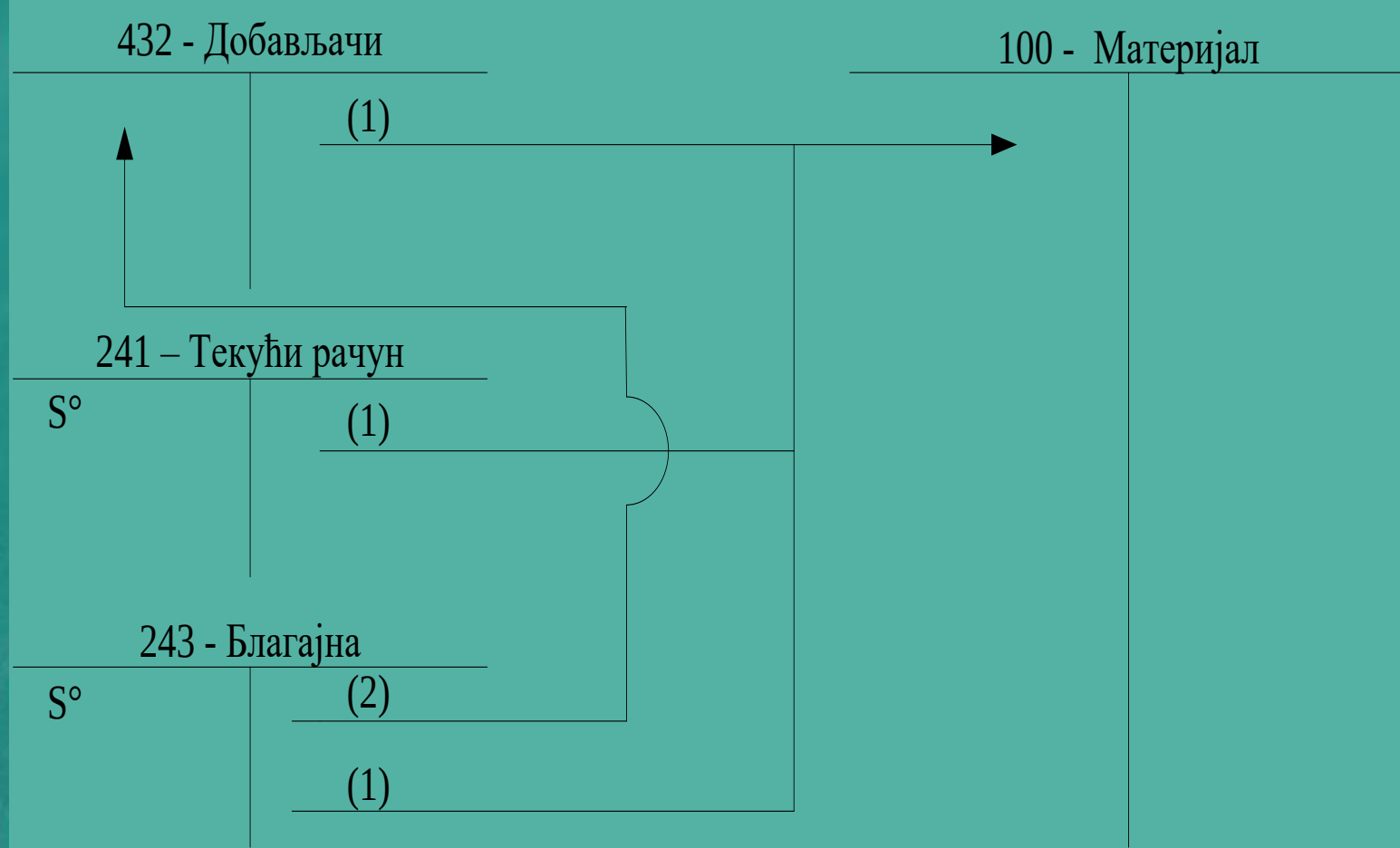
**-За расподелу трошкова
утовара, превоза и
истовара, као кључ служи
тежина материјала.**

**- За поделу трошкове
осигурања и провизије, као
кључ служи фактурна
вредност.**

За примљени материјал се задужује
 конто 100 – Материјал за стварну
набавну вредност, а одобравају конта:
 432 – Добављачи, за фактурну
 вредност материјала и конто 241 –
 Текући-рачун, ако су зависни
трошкови набавке плаћени чеком или
 конто 243 – Благајне, ако су зависни
 трошкови набавке плаћени у готову
или конто 432 – Добављачи, ако је за
зависне трошкове набавке примљена
 фактура.

1) Пријем фактура од добављача за материјал, зависне трошкове набавке, плаћање зависних трошкова набавке у готову односно налогом за наплату и

2) Исплата фактура добављача

Пример:

Према нашој пријемници и фактури добављача, у складиште је примљено 1.000 кг материјала А, 500 кг материјала Б и 500 кг материјала В. Фактурна цена за материјал А је 40 дин за 1 кг, за материјал Б 35 дин за 1 кг и за материјал В 30 дин. за килограм. За трошкове превоза плаћено је 4.000 дин. у готову, а за трошкове осигурања је издат чек на 7.250 дин.

Саставити калкулацију стварне
набавне цене и вредности и
прокњижити уз претпоставку
да се трошкови превоза
расподељују на поједине врсте
материјала сразмерно тежини,
а трошкови осигурања —
сразмерно фактурним
вредностима.

Збирна калкулација

	А		Б		В		Укупн о
	1 кг	1.000 кг	1 кг	500 кг	1 кг	500 кг	
Фактурна цена (вредност)	40	40.000	35	17.500	30	15.000	72.500
+ превоз	2	2.000	2	1.000	2	1.000	4.000
+ осиграње	4	4.000	3,5	1.750	3	1.500	7.250
Стварна набавна цена (вредност)	46	46.000	40,5	20.250	35	17.500	83.750

Превоз: $(1.000 \text{ кг} \times 4.000 = 40.000 \text{ динара})$

$40.000 \text{ динара} : 2.000 \text{ кг} = 2 \text{ динара}$

(кључ: тежина материјала)

Осигурање: $7.250 \text{ динара} : 72.500 \text{ кг} = 0,10 \text{ динара}$

(кључ: фактурна вредност)

Значи, књижење пријема
материјала претпоставља
претходну израду калкулације
јединичне набавне цене и
збирне калкулације набавне
вредности. Обе поменуте
калкулације најчешће се раде
на пријемници материјала.

За наведени пример, пријемница
материјала изгледа овако:

ПРИЈЕМНИЦА МАТЕРИЈАЛА БР.12

(са калкулацијом)

Од добавља «Прохром» из Смедерева, примили смо по фактури бр. 20 следећи материјал, железноцом

Појединачна калкулација

Шифра материјала	Назив материјала	Јединица мере	Количина	С т в а р н а	
				Набавна цена	Набавна вредност
3230	Материјал А	кг	1.000	46	46.000
3240	Материјал Б	кг	500	40,5	20.250
4035	Материјал В	кг	500	35	17.500
					83.750

Збирна калкулација

Документ	Износ
1. Материјал по фактури број:20	72.500
2. Превоз	4.000
3. Осигурање	7.250
Свега:	83.750
ЗТН по кг. 11.250 : 2.000 = 5,75	

Примио:
магационер:
Петар Петровић

Чланови
комисије:
1. Симић Милан
2. Јоцић Јован
3. Радић Драган

Књижење у главној књизи:

100 - Материјал		432 - Добављачи		243 - Благајна	
1)	83.750		72.500 (1		4.000 (1
241 – Текући - рачун					
			7.250 (1		

Евиденција набавке материјала по комбинованој набавној цени (вредности)

Књижење пријема материјала, у случају евиденције материјала по стварним набавним вредностима, може се извршити тек пошто се на основу примљене документације утврди појединачна и укупна набавна вредност.

Без обзира што су фактурна цена
и фактурна вредност у
највећем броју случајева
познате (из уговора или
претходних испорука),
утврђивање набавне вредности
није могуће све док се не
утврде зависни трошкови
набавке.

Да би се повећала ажурност
књиговодства приступа се
планирању зависних трошкова
набавке јер је за прикупљање
информација (докумената) о
висини зависних трошкова
набавке потребно доста
времена.

**Набавна цена која се
састоји из фактурне цене и
планираних зависних
трошкова набавке
означава се као
комбинована набавна
цена.**

Зависни трошкови набавке
се планирају на основу
важећих тарифа које се
коригују очекиваним
променама цена.

Могу се исказивати у апсолутним износима (на пример, планирани зависни трошкови по кг материјала „х" износе 3 дин.) или процентуално у односу на фактурну цену (на пример планирани зависни трошкови набавке износе 2% у односу на фактурну вредност купљеног материјала).

Планирани зависни трошкови
набавке се при књижењу
набавке обухватају на
потражној страни рачуна **494 -**
Разграничење зависних
трошкова набавке.

Овај рачун представља сегмент
временских разграничења. На
њему се у току пословне
године на потражној страни
књиже планирани зависни
трошкови набавке и на тај
начин омогућава утврђивање
тачнијих периодичних
(месечних, тромесечних,
шестомесечних) резултата.

По пријему фактура за зависне
трошкове набавке врши се
њихово књижење на дуговној
страни конта **494 -**

**Разграничење зависних
трошкова набавке. На крају
пословне године, овај рачун се
закључује.**

При томе се врши упоређивање стварно насталих и планираних зависних трошкова набавке. Разлика која се јави по својој суштини представља разлику између стварне и комбиноване вредности залиха материјала ако претпоставимо да ништа од набављеног материјала није утрошено

Оваква претпоставка није, међутим, реална. У тренутку закључења рачуна део залиха прибављених током године је потрошен. Тај утрошени материјал се налази у недовршеној производњи, готовим производима на залихама и у готовим производима који су већ продати.

Разлика се дакле, односи не само на залихе материјала, већ и на трошкове материјала који су садржани у недовршеној производњи и нереализованим и реализованим готовим производима.

Како су и набавка и трошкови већ прокњижени, расподела разлике и кориговање вредности залиха и трошкова било би сложено и неекономично, с обзиром да износ разлике није толики да би битно утицао на висину пословног резултата.

Отуда се полази од претпоставке
да се разлика у целини односи
на утрошени материјал, те се
коригују трошкови материјала.

То кориговање се врши тако што се у случају када су стварно настали трошкови већи од обрачунатих рачун Трошкови материјала за ову разлику задужује, а ако су нижи одобрава.

У пракси се обухватање ове
разлике врши преко рачуна
осталих прихода односно
расхода.

У том случају рачун осталих
расхода дугује када су стварни
трошкови виши од обрачунатих, а
рачун осталих прихода потражује
ако су стварни трошкови нижи од
обрачунатих; ово је, међутим,
супротно економској садржини
разлике. Графички приказ
описаних књижења изгледа овако:

(1) Књижење пријема материјала

(2) Књижење стварних ЗНТ

(3) Закључак рачуна “Разграничење ЗНТ” и

(4) Исплата фактура добављачу

П р и м е р:

- 1) Према пријемници бр. 16 и фактури добављача бр. 28 купљено је и примљено материјала у вредности од 340.000.- дин. На име зависних трошкова набавке обрачунава се 6 динара по кг.
- 2) Издат је налог за пренос који гласи на дин. 24.000 на име плаћања трошкова превоза, а према признаници бр. 10 исплаћено је у готову дин. 4.000 на име истовара и превоза од железничке станице до магацина.

3) Закључити рачун Разграничење ЗТН.

Калкулација јединичне набавне
цене и збирна калкулација
садржане су у пријемници
материјала:

ПРИЈЕМНИЦА МАТЕРИЈАЛА БР.12

(са калкулацијом)

Од добавља «Прохром» из Смедерева, примили смо по фактури бр. 20 следећи материјал, железноцом

Појединачна калкулација

Шифра материјала	Назив материјала	Јединица мере	Количина	С т в а р н а	
				Набавна цена	Набавна вредност
3230	Шећер	кг	2.000	76	152.000
3240	Бињна маст	кг	1.000	126	126.000
4035	Какао прах	кг	500	166	83.000
					361.000

Збирна калкулација

Документ	Износ
1. Материјал по фактури број:20	340.000
2. Планирани ЗТН 3.500 x 6	21.000
Комбинована набавна вредност	361.000
Планирани ЗТН 6 дин. по кг.	

Примио:

магационер:

Петар Петровић

Чланови

комисије:

1. Симић Милан

2. Јоџић Јован

3. Радић Драган

Појединачна комбинована набавна цена је утврђена тако што су на појединачне фактурне цене, дате у фактури добављача, додати планирани зависни трошкови набавке. Конкретно:

	Стварна фактурна цена	Планиран и ЗТН	Комбинован а набавна цена
Шећер	70	6	= 76
Биљна маст	120	6	= 126
Какао прах	160	6	= 166

Комбинована набавна вредност у збирној калкулацији је утврђена као збир фактурне вредности и планираних зависних трошкова набавке $340.000 + 21.000 = 361.000$). Израдом појединачне и збирне калкулације створене су претпоставке за књижење како у материјалном књиговодству тако и на рачунима главне књиге.

Књижење на рачунима главне књиге:

101 - Материјал		432 - Добављачи		494 – Разграничење ЗТН		
1) 361.000			340.000 (1	2) 28.000	21.000 (1	
					7.000 (3	
				28.000	28.000	
243 - Благајна		241 – Текући рачун		67 – Остали приходи		
S°	4.000 (2	S°	24.000 (2	3) 7.000		

Закључак рачуна Разграничење ЗТН се врши, по правилу, на крају обрачунског периода ради кориговања периодичног резултата.

Пошто су у овом случају планирани трошкови били нижи од стварних зависних трошкова, разликаје прокњижена на рачуну Остали расходи.

Обухватање набавке материјала по планској набавној вредности

Увођење планских (обрачунских) набавних
цена у књиговодство мотивисано је
потребом да се омогући контрола набавне
службе преко упоређења планских и
стварних фактурних цена са једне, и да се
убрза књижење набавке и утрошка
материјала с друге стране, јер планске цене
елиминишу потребу чекања докумената на
основу којих се утврђује стварна набавна
цена.

**Планску набавну цену чине
планска фактурна цена и
планирани зависни
трошкови набавке.**

**Планирање набавних цена
се врши на крају једне за
наредну пословну годину и
то за сваку врсту материјала
посебно.**

Планирање фактурне цене врши се на основу постојећих фактурних цена и очекиваног кретања цена у наредној пословној години. Зависни трошкови набавке се планирају, такође, узимајући у обзир постојеће тарифе и њихов тренд у наредном периоду.

Овако утврђене планске набавне
цене остају, по правилу,
непромењене у току пословне
године због чега се и
означавају као сталне цене.

Са књиговодствено - техничког аспекта посматрано то значи да се обрачун и књижење пријема материјала, као и обрачун и књижење утрошка материјала у току читаве пословне године врше по унапред утврђеним набавним ценама.

Будући да се залихе исказују у билансу по њиховим стварним, а не планским набавним вредностима, неопходно је да се утврди њихова стварна набавна вредност. Због тога се разлика између планске и стварне набавне вредности обухвата на рачуну 1019 - Одступање од планских набавних цена материјала.

Књижење набавке материјала

врши се тако што се за планску набавну вредност купљеног материјала задужује рачун Материјал, а одобрава рачун Додављачи за стварну фактурну вредност и стварне зависне трошкове набавке уколико нису плаћени, односно рачун Благајна или Текући рачун, ако је извршено плаћање зависних трошкова набавке.

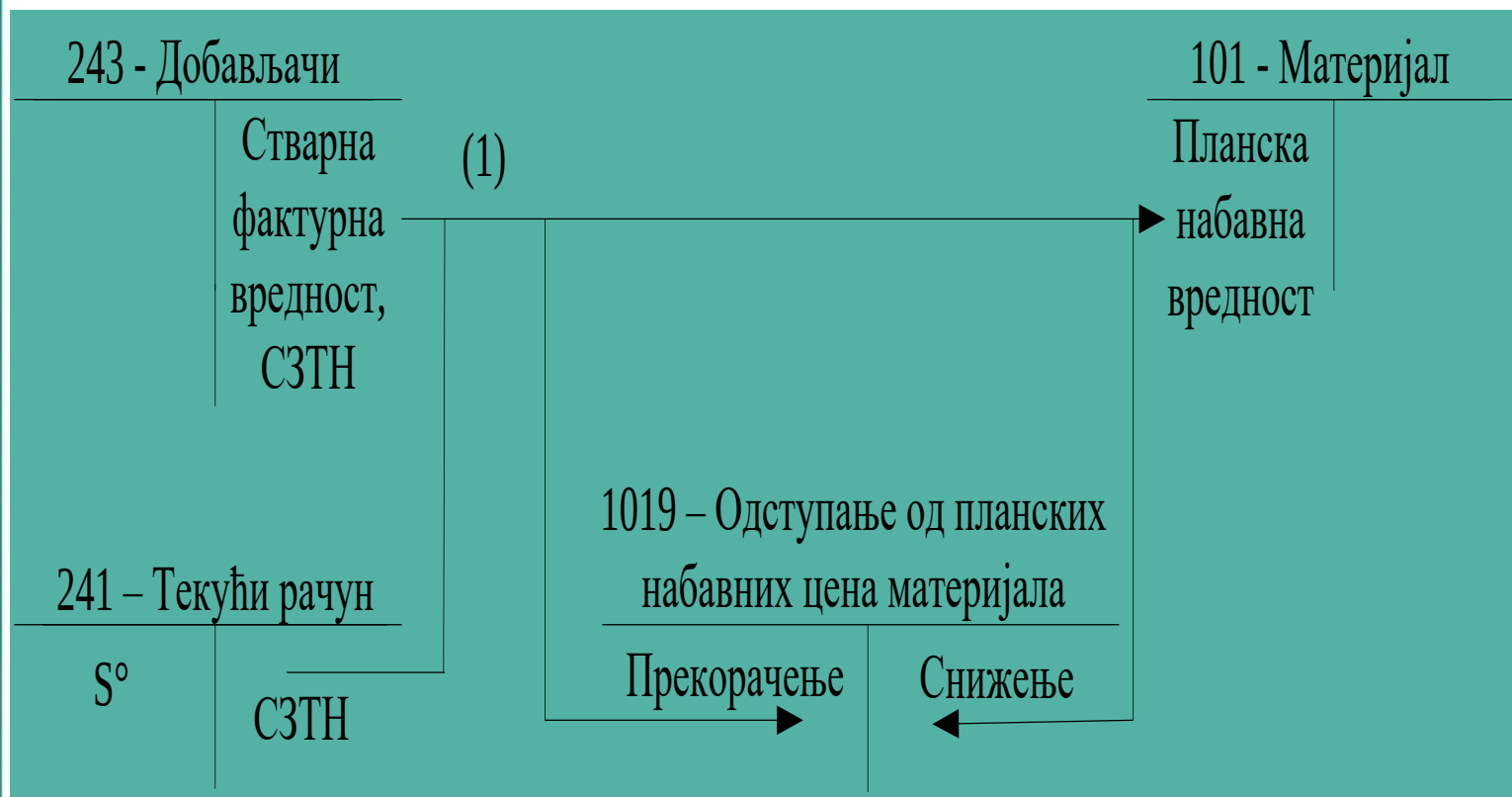
Разлика која се јавља између
више планске и ниже стварне
набавне вредности материјала
обухвата се на страни
потражује рачуна Одступање
од планских набавних цена
материјала. (снижење).

Насупрот томе, када је материјал набављен по цени која је виша од планске набавне вредности разлика између више стварне и ниже планске набавне вредности представља прекорачење (планске набавне вредности) и књижи се на страни дугује рачуна Одступање од планских набавних цена материјала.(прекорачење).

Графички приказ ових књижења изгледа овако:

(1) Књижење пријема набавке материјала, елемената стварне набавне вредности купљеног материјала и одступања од планске набавне вредности материјала.

Пример који је коришћен за илустрацију књижења набавке материјала када се евиденција о залихама води по стварној, односно комбинованој набавној вредности користимо и овде.

1) Према пријемници бр. 16 примљено је материјала по планској вредности 371.000.- динара.

Од добављача је примљена фактура бр. 28 за купљени материјал на дин. 340.000.-динара.

На име трошкова превоза примљена је фактура бр. 101 на дин. 24.000.-, а из благајне је, према признаници бр. 10, исплаћено 4.000 дин. на име истовара и превоза од железничке станице.

2) Са текућег рачуна исплаћена је обавеза према добављачу по фактури бр. 28. Књижење ове економске промене у аналитичком књиговодству и главној књизи захтева да се претходно изради појединачна калкулација планске набавне вредности.

Планске набавне цене су утврђене на почетку године. Претпоставимо да у овом случају оне износе:

- за шећер 80.- дин.
- за биљну маст 125.- дин.
 - за какао прах 172.- дин.

Пријемница материјала у овом случају садржи планску набавну вредност купљеног материјала, јер је она довољна за књижење пријема материјала.

ПРИЈЕМНИЦА МАТЕРИЈАЛА БР.12

(са калкулацијом)

Од добавља «Прохром» из Смедерева, примили смо по фактури бр. 20 следећи материјал, железноцом

Појединачна калкулација

Шифра материјала	Назив материјала	Јединица мере	Количина	С т в а р н а	
				Набавна цена	Набавна вредност
3230	Шећер	кг	2.000	80	160.000
3240	Бињна маст	кг	1.000	125	125.000
4035	Какао прах	кг	500	172	86.000
		Свега:			371.000

Стварна набавна вредност
примљеног материјала
утврђује се по пријему
докумената. У овом случају
она износи 368.000.-, а
утврђује се овако:

- по фактури бр. 28	340.000
- по фактури бр.110	24.000
- по фактури бр. 10	<u>4.000</u>
С в е г а:	368.000

Будући да је планска набавна вредност купљеног материјала 371.000.- дин, разлика од 3.000.- дин. представља снижење планске набавне вредности. За толико су, наиме, стварне набавне вредности биле у просеку ниже од планских.

Ако се упореди планска са
стварном набавном вредношћу
за сваки од купљених
материјала може се утврдити
одакле разлика потиче.

У конкретном случају разлике
износе:

Рб	Врста материјала	Планска набавна вредност	Стварна набавна вредност	Одступање од планских набавних цена материјала
1.	Шећер	160.000	156.000	- 4.000
2.	Биљна маст	125.000	128.000	+ 3.000
3.	Какао прах	86.000	84.000	- 2.000
	Свега:	371.000	368.000	- 3.000

Снижење од 3.000.- динара за купљени материјал у целини је резултат снижења од 6.000 динара (4.000 + 2.000) и прекорачења од 3.000 динара. На тај начин салдо рачуна Одступање од планских набавних цена материјала показује за колико су стварне набавне цене у просеку више или ниже, као што је овде случај, од планских набавних цена.

Књижење на рачунима главне књиге:

432 - Добављачи

2) 34.000 364.000 (1

243 - Благајна

S° 4.000 (1

101 - Мтеријал

1) 371.000

241 – Текући рачун

S° 340.000 (2

1019 – Одступање од планских
набавних цена материјала

3.000 (1

Рачун Одступање од планских
набавних цена материјала је
корективан рачун. Салдо овог
рачуна, који може бити како
дуговни тако и потражни,
показује за колико се планска
набавна вредност залиха
материјала, исказана као салдо
на рачуну Материјал,
разликује од стварне набавне
вредности залиха.

До стварне набавне вредности
залиха материјала долази се у
овом случају посредно,
кориговањем њихове планске
набавне вредности.

Дуговни салдо рачуна
Одступање од планских
набавних цена материјала
показује да су стварне набавне
цене биле у просеку више од
планских набавних цена, те
даје вредност залиха
обрачуната по планским
набавним ценама нижа за
износ овог салда од њихове
стварне набавне вредности.

Стога се при изради биланса
дуговни салдо рачуна
Одступање од планских
набавних цена материјала
додаје планској набавној
вредности залиха (салдо
рачуна Материјал), да би се у
билансу залихе материјала
исказале по стварној набавној
вредности.

Потражни салдо на рачуну
Одступање од планских
набавних цена материјала
појављује се у случају када су
стварне набавне цене у
просеку ниже од планских
набавних цена.

При евиденцији набавке материјала по планској набавној цени могуће је, што се у пракси често и ради, књижење набавке вршити тако што се најпре, на основу пријемнице материјала, књижи пријем материјала задужењем рачуна Материјал за планску набавну вредност и одобрењем рачуна Добављачи за нефактурисани материјал.

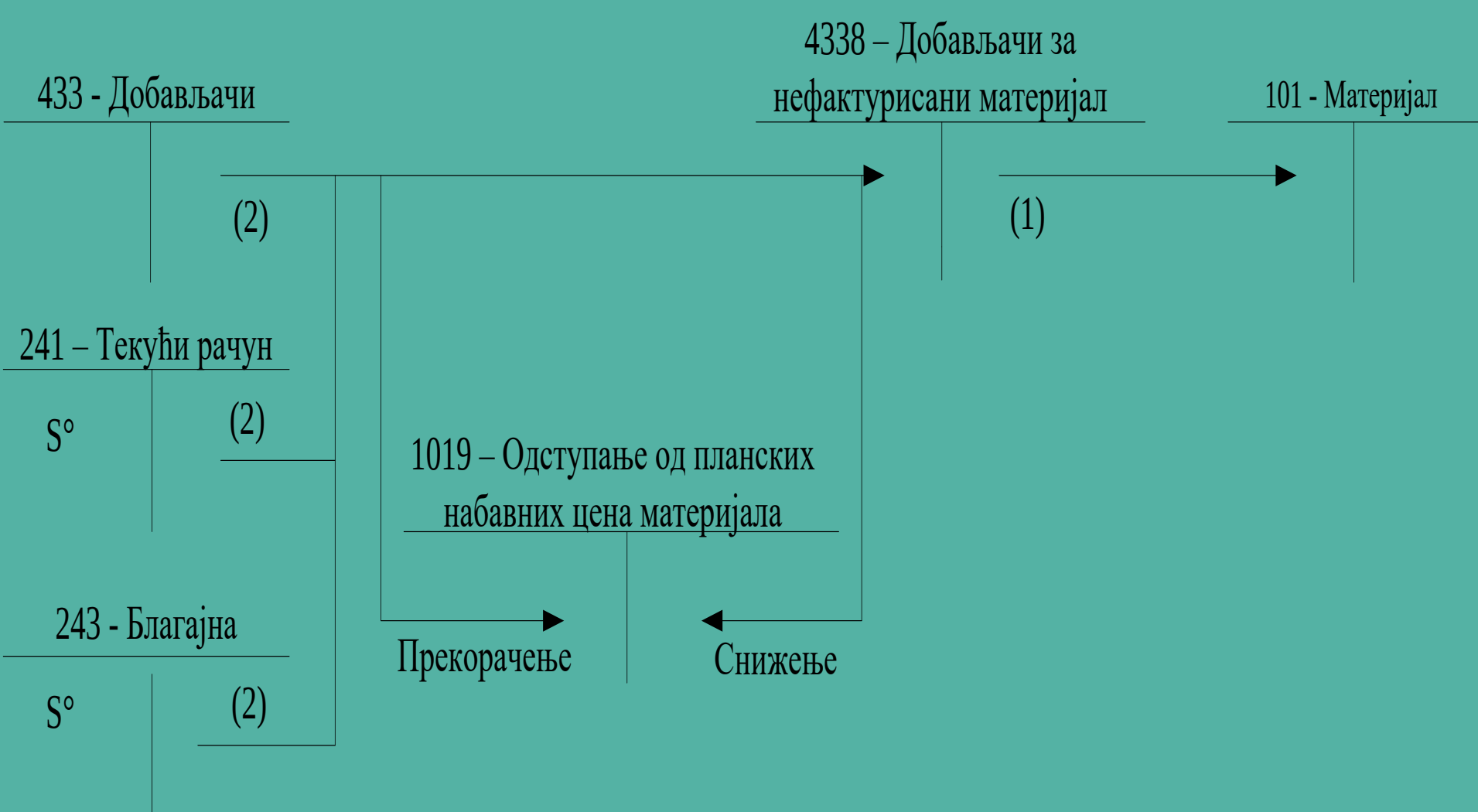
Када се прикупе сва потребна
документа и изради збирна
калкулација стварне набавне
вредности, рачун Додављачи
за нефактурисани материјал се
гаси задужењем за планску
набавну вредност материјала, а
одобравају се за елементе
стварне набавне вредности
рачуни:

Добављачи - за стварну фактурну вредност и за неплаћене зависне трошкове набавке, Благајна или Текући рачун - за зависне трошкове плаћене у готову, односно безготовински, док се разлика између планске и стварне набавне вредности и у овом случају обухвата на рачуну Одступање од планских набавних цена материјала.

Графички приказ ових књижења изгледа овако:

(1) Књижење пријема материјала

(2) Пријем фактура од добављача за материјал, зависне трошкове набавке (по фактури, плаћени у готову или налогом за наплату) и књижење разлике између планске и стварне набавне вредности материјала

Пример:

- 1) Према пријемници бр. 16 примљено је материјала по планској набавној вредности за 371.000.- динара.
 - 2) Од добављача је примљена фактура бр. 28, за купљени материјал на динара 340.000.- динара. На име трошкова превоза материјала примљена је фактура бр. 101 на дин. 24.000.-, а из благајне је према признаници бр. 10 исплаћено 4.000.- динара на име истовара и превоза од железничке станице.
 - 3) Са текућег рачуна исплаћена је обавеза према добављачу по фактури бр. 28.
- Књижење на рачунима главне књиге:

433 - Добављачи	4338 – Добављачи за нефактурисани материјал	101 - Материјал
3) 340.000 364.000 (2	2) 371.000 371.000 (1	1) 371.000
241 – Текући рачун	1019 – Одступање од планских набавних цена материјала	
S° 340.000 (3	3.000 (2	
243 - Благајна		
S° 4.000 (2		

Планирани зависни трошкови
набавке, о којима је већ било
речи код комбиноване набавне
вредности, могу се користити
и када се евиденција о
залихама материјала води по
планским набавним
вредностима.

У том случају се при књижењу
пријема материјала, планској
набавној вредности
супротставља комбинована
набавна вредност која садржи
стварну фактурну вредност и
планиране зависне трошкове
набавке.

Услед тога, разлика која се може
појавити између планске и
комбиноване набавне
вредности показује одступање
стварних од планских
фактурних цена.

Књижење пријема материјала је
у свему једнако већ изложеним
књижењем набавке материјала,
осим што се за планиране
зависне трошкове набавке
одобрава рачун Разграничење
зависних трошкова набавке.

Фактуре или друга књиговодствена документа (признаница, налог за наплату и сл.), која се односе на зависне трошкове набавке књиже се на терет рачуна Разграничење зависних трошкова набавке уз одобрење рачуна Додављачи, Благајна или Текући рачун, у зависности од тога да ли је само примљена фактура или је извршена исплата.

Закључак рачуна Разграничење
зависних трошкова набавке
врши се, како смо већ навели,
на крају пословне године. За
разлику између стварних и
планираних зависних
трошкова набавке треба
кориговати стварну набавну
вредност материјала.

Када се материјал евидентира по
комбинованој набавној
вредности такво књижење би,
како је већ истакнуто, било
врло сложено.

Међутим, када се материјал
евидентира по планским
набавним вредностима могуће
је да се разлика између
планских и стварних зависних
трошкова набавке прокњижи
тако да она коригује стварну
набавну вредност залиха
материјала.

У том случају рачун
Разграничење зависних
трошкова набавке се изравнава
уз истовремено књижење на
страни дугује, односно страни
потражује рачуна Одступање
од планских набавних цена
материјала.

На овом рачуну, као што је
познато, све до закључка
рачуна Разграничење зависних
трошкова набавке прокњижена
је само разлика између планске
и стварне фактурне вредности
материјала, јер се и у планској
и у комбинованој набавној
цени налазе планирани зависни
трошкови набавке.

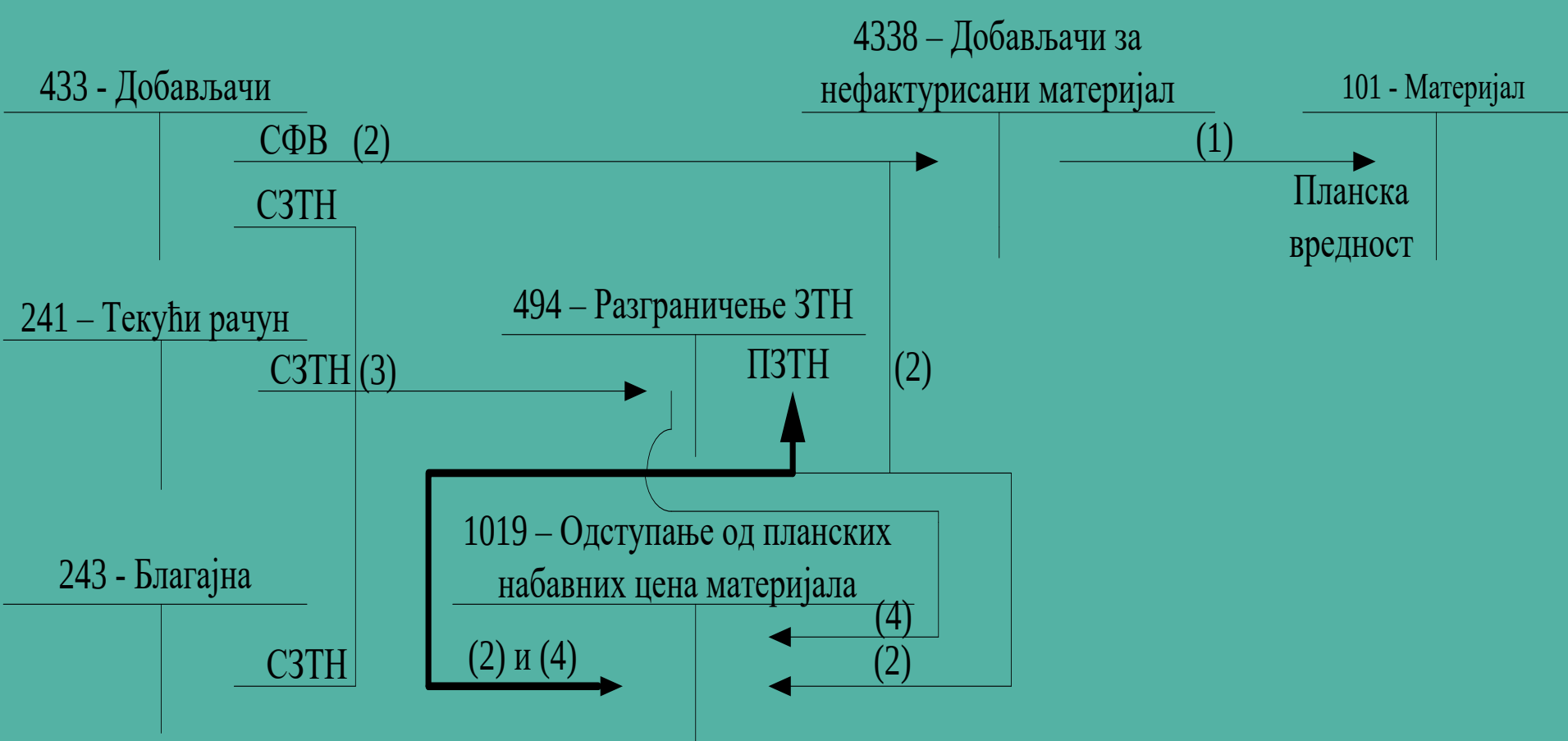
Како рачун Одступање од
планских набавних цена
материјала треба да покаже
разлику између планске и
стварне набавне вредности,
нужно је на одговарајућу
страну овог рачуна
прокњижити разлику између
планираних и стварних
зависних трошкова набавке.

На дуговој страни књижи се
разлика између виших
стварних и нижих планских
зависних трошкова набавке,
док се разлика између виших
планских зависних трошкова и
нижих стварних књижи на
страну потражује.

Изложена књижења могу се
графички представити овако:

СФВ – стварна фактурна вредност материјала

СЗТН – стварни зависни трошкови набавке

ПЗТН – просечни зависни трошкови набавке

(1) Књижење планске набавне вредности материјала

(2) Књижење комбиноване набавне вредности и одступања

(3) Књижење стварних ЗТН и

(4) Закључак рачуна Разграничење ЗТН

Пример:

- 1) Према пријемници бр. 16 и фактури бр. 28 купљено је и примљено материјала за дин. 340.000.- дин. Планирани ЗТН износе 21.000.- дин. Планска набавна вредност купљеног материјала је 371.000.- динара.
- 2) На име превоза купљеног материјала примљена је фактура бр. 101 на дин. 24.000.- динара а за истовар и превоз од железничке станице према признаници бр. 10 исплаћено је дин. 4.000.- динара.
- 3) Закључити рачун Разграничење ЗТН.
Књижење на рачунима главне књиге:

433 - Добављачи		4338 – Добављачи за нефактурисани материјал		101 - Материјал	
	340.000 (1a	1a) 371.000	371.000 (1	1) 200.000	
	24.000 (2				
241 – Текући рачун		494 – Разграничење ЗТН			
		2) 28.000	21.000 (1a		
			7.000 (3		
243 - Благајна		1019 – Одступање од планских набавних цена материјала			
S°	4.000 (2	3) 7.000	10.000 (1a		

Комбинована набавна вредност
материјала у наведеном
примеру износи 361.000.-дин
(340.000 фактурна вредност +
21.000.- планирани зависни
трошкови набавке), што у
односу на планску набавну
вредност од 371.000.- дин.
показује снижење од 10.000.-
дин.

Оно је заправо разлика између
праве фактурне вредности од
340.000.- дин. и планске
фактурне вредности од
350.000.- дин. Планска
фактурна вредности је
добијена као разлика између
планске набавне вредности и
планираних зависних
трошкова набавке ($371.000 - 21.000 = 350.000$).

Обрачунати, односно планирани
зависни трошкови набавке
износе 21.000 дин., док су
стварни трошкови 28.000 дин.
Књижењем разлике између
планираних и стварних
зависних трошкова набавке на
дуговну страну рачуна
Одступање од планских
набавних цена материјала

коригује се комбинована набавна вредност залиха материјала и своди на стварну набавну вредност, јер потражни салдо овог рачуна који након књижења разлике између планских и стварних зависних трошкова набавке износи 3.000.- представља одступање стварне набавне вредности од планске набавне вредности материјала (368.000-371.000 = -3.000).

Нефактурисани материјал

Материјал може бити купљен и примљен у магацин, а да фактура од добављача још није стигла. Тада је реч о нефактурисаном материјалу.

Пријем материјала који је
добављач по нашем налогу
(поруџбини) испоручио доводи
до повећања залиха
материјала, па се иако фактура
од добављача није примљена
стичу услови за књижење
набавке материјала по основу
пријемнице материјала.

Многе компаније не књиже
примљени материјал све док
од добављача не приме
фактуру. Такав поступак је,
међутим, у супротности са
начелом ажурности и
потпуности (интегралности)
књига и биланса.

Иако је сасвим извесно обавеза
према добављачу настала, она
се, све до пријема фактуре,
обухвата на рачуну 4338 -
Добављачи за нефактурисани
материјал.

Висина обавезе се утврђује на
основу податка о количини
примљеног инатеријала који је
дат у пријемници и цене која је
уговорена или је позната из
отпремнице или ранијих
испорука.

По приспећу фактуре добављача
обавеза се преноси са рачуна
4338 - Добављачи за
нефактурисани материјал, који
се задужује, на потражну
страну рачуна редовних
обавеза (конто 433 -
Добављачи).

Овим књижењем се гаси рачун
Добављачи за нефактурисани
материјал који је у ствари
привремени рачун на коме се
обухватају обавезе према
добављачима само до пријема
фактуре.

При књижењу фактуре од
добављача књиже се и
евентуалне разлике између
евидентиране висине обавезе и
износа на који гласи фактура.

С обзиром да је у тренутку
пријема фактуре већ израђена
калкулација стварне набавне
вредности материјала, као и да
је у магацинском,
материјалном и финансијском
књиговодству већ прокњижен
пријем материјала, ове разлике
се, из разлога рационалности,
књиже преко рачуна 5110 -
Трошкови материјала.

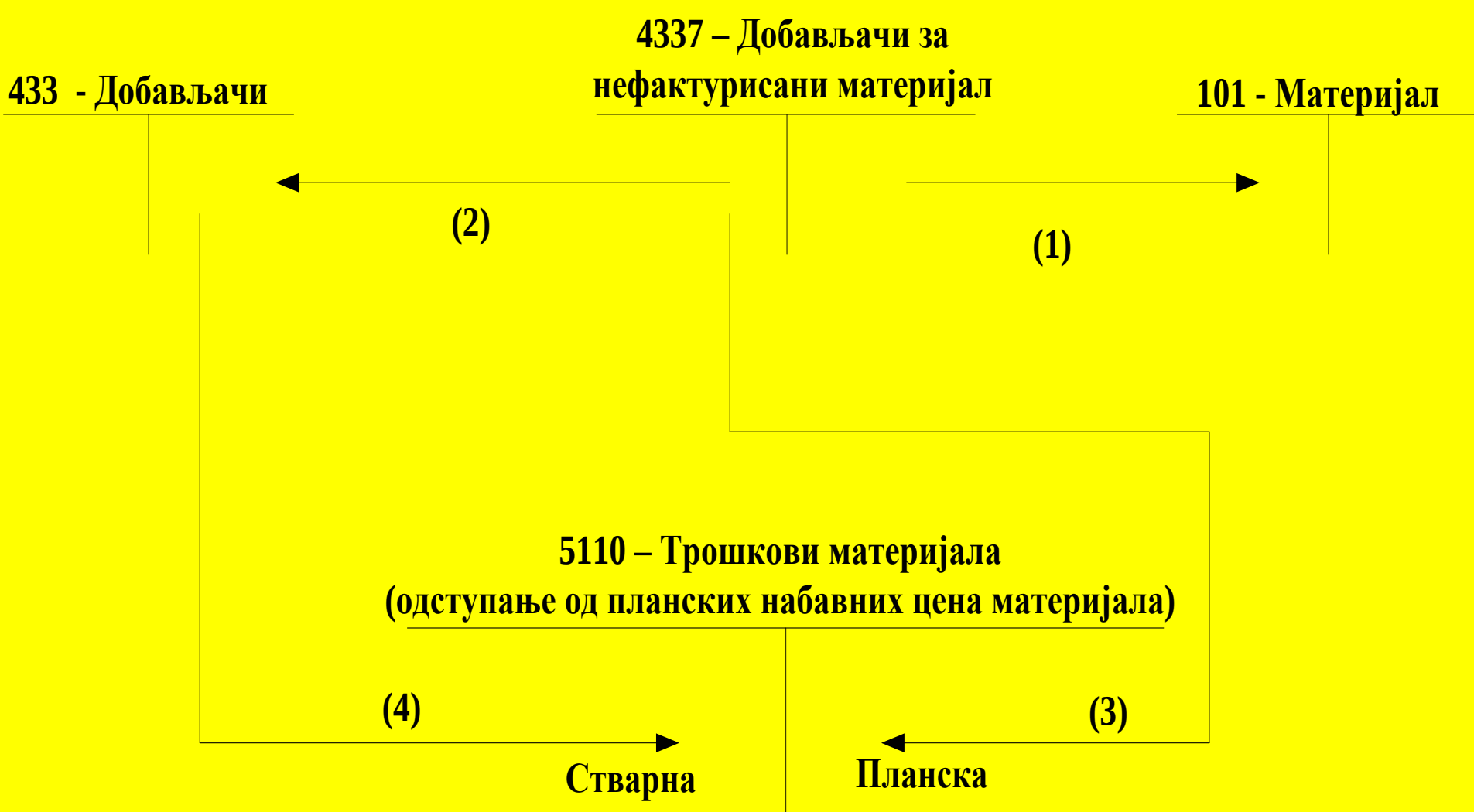
Ако је износ фактуре нижи од
износа прокњижене обавезе
рачун 5110 - Трошкови
материјала потражује, док ако
фактура гласи на већи износ од
износа евидентираног на
рачуну 4338 - Добављачи за
нефактурисани материјал
рачун 5110 - Трошкови
материјала дугује поменућу
разлику.

У случају да се материјал
евидентира по планским
набавним вредностима ова
разлика би се књижила преко
рачуна 1019 - Одступање од
планских набавних цена
материјала.

Графички приказ књижења је
следећи:

- (1) Пријем материјала за који није примљена фактура**
- (2) Пријем фактуре од добављача, а за раније примљени материјал**
- (3) Књижење разлике између нижег износа фактуре и више евидентиране обавезе**
- (4) Књижење разлике између вишег износа фактуре и ниже евидентиране обавезе**

Пример:

- 1) Од добављача „Подгорка“, Осечина, примљена је фактура бр. 21 на динара 38.000.- за материјал који је утоварен у вагон. Место испоруке је железничка станица добављача. (франко добављач)
- 2) Материјал је према пријемници бр. 45 примљен у магацин. На име трошкова превоза примљен је товарни лист на дин. 5.000.-

433 - Добављачи

35.500 (2)

4338 – Добављачи за
нефактурисани материјал

2) 35.000 35.000 (1)

101 - Материјал

1) 35.000

5110 – Трошкови материјала

2) 500

Будући да је износ обавезе према фактури већи од износа претходно евидентиране обавезе за 500.- дин. (35.500.- дин - 35.000.- дин.), та разлика је књижена на рачуну Трошкови материјала. Рачун Добављачи је одобрен за износ од 35.500.- дин. на који гласи фактура, док је рачун Добављачи за нефактурисани материјал угашен након ових књижења.

Погледајмо и пример са Порезом на додату вредност:

1. Од добављача је примљен материјал по пријемници бр. 120 (4.000 кг x 20 дин.)

Фактура није примљена.

2. Примљена је фактура од добављача за отпремљену робу по отпремници бр. 120 у износу од 80.000 дин. ПДВ обрачунат по фактури износи 14.400 динара, а укупна обавеза према добављачу 94.400 динара.

Књижење у дневнику изгледа овако:

Рб	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	101	4338	Материјал	80.000	94.000
	289		Остала активна разграничења	14.400	
			Добављачи у земљи за нефакту- рисане обавезе <i>- Примљен материјал по доставници</i>		
2.	270	289	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	14.400	14.400
			Остала активна разграничења		
2а	4338	433	Добављачи за нефактурисане обавезе	94.400	94.400
			Добављачи у земљи <i>- Примљена фактура за примљен материјал</i>		

Ако се материјал евидентира по
планским набавним ценама,
ова се разлика књижи преко
конта 1019 – Одступање од
планских набавних цена
материјала.

Пример 1:

1. Према нашој пријемници, у складиште је примљено 3.000 кг материјала по фактурној цени од 40 дин. за 1 кг. За трошкове превоза је плаћено у готову 6.000. Саставити калкулацију стварне набавне цене и вредности и прокњижити.

2. Примљена је фактура за испоручени материјал из става 1 на износ од 125.000.

Елементи калкулације	1 кг	3.000 кг
Фактурна цена	40	120.000
Планирани зависни трошкови набавке	2	6.000
Комбинована набавна цена (вредност)	42	126.000

Главна књига

4337 – Добављачи за нефактурисани

101 - Материјал	материјал	243 - Благајна
1) 126.000	2) 120.000 120.000 (1	6.000 (1

5110 – Трошкови материјала	432 - Добављачи
2) 5.000	125.000 (2

Пример 2:

1. Према нашој пријемници, у магацин је примљено 2.000 кг материјала по фактурној цени од 20 дин. за 1 кг. За трошкове превоза је примљен рачун на 4.000. Саставити калкулацију стварне набавне и планске цене и прокњижити, ако је планска набавна цена материјала 25 дин. за 1 кг.
2. Примљена је фактура за испоручени материјал из претходног става на износ од 45.000.

Калкулација

	Количина	Фактурна цена	= Фактурна вредност	+ Зависни трошкови набавке	= Стварна набавна вредност	: Количина	= Стварна набавна цена
Комбинована	2.000	20	40.000	4.000	44.000	2.000	22
Планска	2.000				50.000		25

Позитивно одступање од ПНЦ материјала 6.000 односно 3

јер је планска набавна вредност (цена) виша од стварне набавне вредности (цене)

Главна књига

101 - Материјал	4338 – Добављачи за нефактурисани материјал	432 - Добављачи
1) 50.000	2) 40.000 40.000 (1	4.000 (1
		45.000 (2

1019 – Одступање од планске
набавне цене материјала

2)	5.000	6.000	(1
----	-------	-------	----

Материјал на путу

Место испоруке које се утврђује уговором који се склапа између продавца и купца, у начелу, може бити било које место које се налази на путу од продавца до купца. Када се преузимање односно испорука материјала врши ван магацина купца онда се може догодити да фактура добављача стигне пре него што стигне материјал.

Како је материјал преузет од
добављача, својина је купца и
путује на његов ризик, те се,
као такав, може евидентирати
као Материјал на путу.

На дуговој страни рачуна
Материјал на путу књижи се
фактурна вредност материјала,
а за исти износ одобрава рачун
Добављачи. Ово због тога што
је обавеза према добављачима
настала већ при преузимању
материјала на месту испоруке.

По приспећу материјала и
његовом пријему у магацин
преноси се фактурна вредност
материјала са рачуна

Материјал на путу на рачун
Материјал. Књижење набавке
материјала у овом случају
изгледа:

(1) Пријем фактуре за материјал који путује на терет и ризик купца

(2) Пријем материјала са пута, пријем фактуре за неплаћене зависне трошкове набавке или плаћање зависних трошкова набавке готовином или налогом за наплати

Пример:

1) Од добављача „Подгорка“, Осечина, примљена је фактура бр. 21 на динара 38.000.- за материјал који је утоварен у вагон. Место испоруке је железничка станица добављача.

2) Материјал је према пријемници бр. 45 примљен у магацин. На име трошкова превоза примљен је товарни лист на дин. 5.000.-

432 – Дoбaвљaчи		101 Мaтeријaл нa пyтy		101 - Мaтeријaл	
	38.000 (1	1) 38.000	38.000 (2	2) 43.000	
	5.000 (2				

На рачуну Материјал на путу забележена је само фактурна вредност материјала (38.000), док је рачун Материјал задужен по пријему материјала за набавну вредност ($43.000 = 38.000 + 5.000$), што је у складу са захтевом да се материјал води по стварним набавним ценама.

Многе компаније у току године не користе рачун Материјал на путу, већ књижење примљених фактура од добављача одлажу до пријема материјала у магацин.

Оцена је, да је такво решење
рационалније зато што се у
највећем броју случајева ради
о релативно кратком року,
треба истаћи да се књижење
материјала који је својина
компаније и који путује на њен
терет и ризик намеће као
потреба ако се жели да се
поштују принципи ажурности
и потпуности.

Ово нарочито због тога што је
већ у тренутку преузимања
материјала на месту испоруке
дошло до повећања активе и
формирања обавезе према
добављачу.

Пример 2.

1. Примљена је фактура за испоручених 2.000 кг материјала по фактурној цени од 32 дин. за 1 кг. Испорука је уговорена франко складиште продавца.

2. Приспео је материјал са пута. Обрачунати ЗТН износе 2 дин. по кг набављеног материјала. Саставити калкулацију комбиноване набавне цене и вредности прокњижити.

432 – Добављачи

64.000 (1

101 Материјал на путу

1) 64.000 64.000 (2

101 - Материјал

2) 68.000

4940 – Разграничени ЗТН

4.000 (2

Калкулација

Елементи калкулација	1 кг	2.000	кг
Фактурна цена (вредност)	32	64.000	
Планирани зависни трошкови обраде	2	4.000	
Комбинована набавна цена (вредност)	34	68.000	

Материјал у обради и доради

Материјал који је купљен од добављача и примљен у магацин упућује се понекад, пре него што се изда у производњу, другим компанијама на обраду и дораду.

Додатна обрада односно дорада
се јављају као услов за
коришћење датог материјала у
производном процесу. Стога се
трошкови обраде и дораде
сматрају конститутивним
елементом набавне вредности
материјала.

Будући да се материјал шаље из
магацина на обраду или
дораду, таква трансакција
изазива смањење залиха
материјала, с једне и појаву
новог облика активе, с друге
стрaне.

По завршеној обради или доради
материјал се враћа на залихе.

Рачун Материјал се тада
задужује како за вредност
материјала враћеног са обраде
или дораде тако и за трошкове
које је она изазвала.

У ове трошкове, поред накнада
за извршене услуге обраде
односно дораде, убрајају се и
остали трошкови изазвани
слањем материјала на обраду и
дораду као што су, на пример,
трошкови превоза.

При томе одобрава се рачун
Материјал на обради и доради
за вредност материјала који је
био предмет обраде или дораде
и рачун Додављачи за износ
фактуре за услуге обраде или
дораде, односно остале
трошкове изазване обрадом
или дорадом.

Књижење се унеколико разликује када се залихе материјала воде по планској набавној цени. Слање материјала на обраду и дораду се тада књижи тако што се рачун Материјал на обради и доради задужује за планску набавну вредност предатог материјала, а одобрава се рачун Материјал.

Имајући у виду, наиме, да се материјал по завршеној обради или доради поново прима на залихе, као и да се добављач не задужује за вредност упућеног материјала, јер се овај материјал и у току обраде, односно дораде води као својина компаније.

Из тих разлога није нужно да се
при слању материјала на
обраду или дораду његова
планска набавна вредност
своди на стварну набавну
вредност.

По завршеној обради или
доради пријем материјала се
књижи аналогно књижењу
набавке материјала.

Наиме, за планску набавну вредност обрађеног, односно дорађеног материјала задужује се рачун Материјал, рачун Материјал на обради и доради потражује износ планске набавне вредности датог материјала пре слања на обраду или дораду.

За трошкове обраде или дораде
одобрава се рачун Додављачи,
ако је за њих примљена
фактура, рачун Благајне или
Текући рачун ако су трошкови
плаћени у готову, односно
безготовински.

Разлика између раније планске набавне вредности материјала увећане за трошкове обраде или дораде, с једне, и планске набавне вредности обрађеног или дорађеног материјала, с друге стране, књижи се на страну дугује или потражује рачуна Одступање од планских набавних цена материјала, већ у зависности од тога да ли се ради о **прекорачењу** или **снижењу**.

Графички приказ изложених књижења изгледа овако:

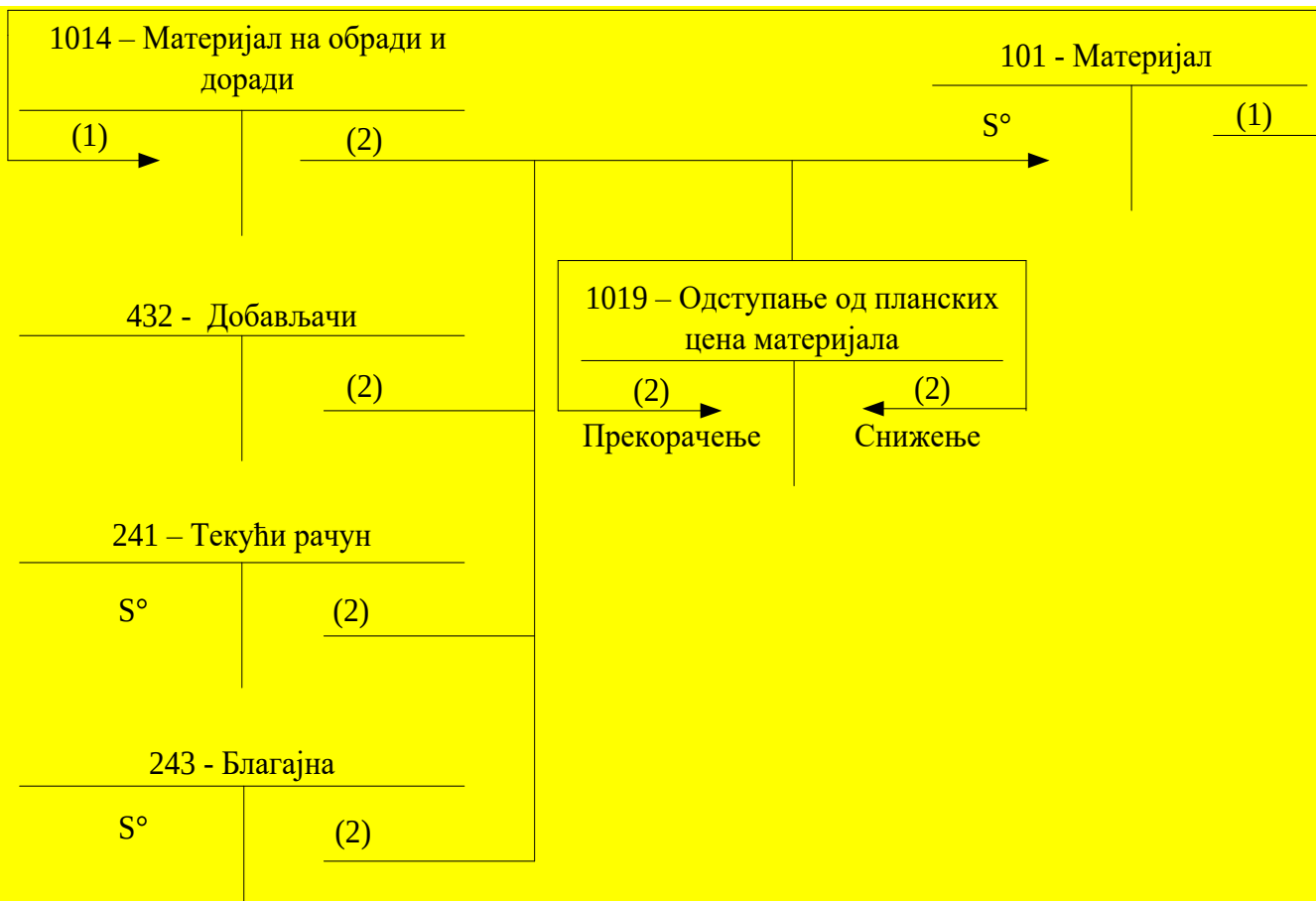
Када се залихе материјала воде по стварној набавној цени:

1014 – Материјал на обради и доради		101 - Материјал	
(1) ➡	(2)	S° ➡	(1)
432 - Добављачи			
	(2)		
241 – Текући рачун			
	(2)		
243 - Благајна			
	(2)		

(1) Отпремање материјала на обраду и дораду и

(2) Трошкови условљени обрадом или дорадом (према фактури, плаћени налогом за наплату преко текућег рачуна, плаћени у готову) и пријем материјала са обраде или дораде.

Када се евиденција материјала води по планским набавним ценама:

(1) Отпремање материјала на обраду и дораду и

(2) Пријем материјала са обраде или дораде

Пример:

Салдо на рачуну Материјал 500.000.-
динара.

1) Компанији „Металац“, Горњи
Милановац, послато је на дораду
материјала за динара 250.000.-

2) Материјал је враћен са дораде. Од
добављача су, с тим у вези, примљене
следеће фактуре: фактура бр. 118 на
дин. 20.000.- за трошкове превоза и
фактура бр. 81 на дин. 110.000.-за
трошкове дораде.

Књижење на рачунима главне књиге:

101 - Материјал		1014 – Материјал на обради и доради		432 - Добављачи	
С° 500.000	250.000 (1	1) 250.000	250.000 (2		20.000 (2
2) 250.000					110.000 (2
2) 20.000					
2) 110.000					

Салдо на рачуну Материјал је
540.000.- дин., а на рачуну
Одступање од планских набавних
цена материјала 40.000. дин. -
(снижење).

На дораду је послато материјала за
дин. 270.000.-

2) Примљен је материјал са дораде.

На име трошкова превоза
примљена је фактура на дин.
30.000.-, а трошкови дораде према
фактури бр. 29 износе дин.
60.000.- Планска набавна вредност
примљеног материјала износи
380.000.- динара.

101 - Материјал		1014 – Материјал на обради и доради		432 - Добављачи	
S° 540.000	270.000 (1	1) 270.000	270.000 (2		30.000 (2
2) 380.000					60.000 (2

1019 – Одступање од планских цена материјала	
	40.000 (S°
	20.000 (2

НАБАВКА РОБЕ

Задатак трговинских компанија састоји се у посредовању између произвођача и потрошача. Она тај задатак испуњавају куповином робе коју, по правилу, продају у непромењеном облику. Отуда, набавка робе има у укупној делатности трговинских компанија значајно место.

Евиденција о залихама робе
организује се на исти начин
као и евиденција о залихама
материјала. То значи да се,
пored синтетичке евиденције у
финансијском књиговодству,
воде два облика аналитичке
евиденције у робном
књиговодству и у магацину.

Залихе робе се могу водити по набавној, комбинованој и по продајној вредности, што има утицаја на књиговодствено обухватање набавке робе.

Калкулација цене робе у трговини

Калкулација је рачунски поступак израчунавања набавне и продајне цене робе.

Елементи калкулације цене робе су:

ФАКТУРНА ЦЕНА РОБЕ

+ ЗАВИСНИ ТРОШКОВИ НАБАВКЕ

= НАБАВНА ЦЕНА РОБЕ

+ РАЗЛИКА У ЦЕНИ РОБЕ

= ПРОДАЈНА ЦЕНА РОБЕ

+ ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ (ПДВ)

= ПРОДАЈНА ЦЕНА РОБЕ СА ПОРЕЗОМ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

Од 01.01.2004. године обрачун набавне вредности робе врши се по параграфу 8. МРС 2, по трошковима набавке који настају при довођењу робе на садашње место и стање, а то значи да вредност залиха робе чине фактурна вредност и сви трошкови који настају да би се роба сместила у магацин купца.

Од 01.01.2005. године у
трошкове набавке робе не могу
се укључити курсне разлике
(разлика између вредности
домаће и стране валуте) а
књижи се као финансијске
разлике на рачуна групе 56
односно у корист рачуна групе
66.

Фактурна цена робе је она цена која се налази у рачуну или фактури добављача и најчешће се одређује по јединици мере робе или услуге.

Она може бити бруто и нето.

Нето фактурна цена добија се када се од бруто фактурне цене одузму одобрени и искориштени попусти које добављач одобрава купцу.

Нето фактурна цена може бити:

- нето фактурна цена на дан испоруке и
- нето фактурна цена на дан плаћања.

Нето фактурна цена на дан испоруке
се добије када се од бруто фактурне
цене одбију неготовински попусти које
добављач одобрава купцу.

Нето фактурна цена на дан плаћања
се добије када се од бруто фактурне
цене, или нето фактурне цене на дан
испоруке одузму готовински попусти.

**У готовинске дисконте спадају каса
сконто и попуст по основу
плаћања унапред.**

**Количински рабат је врста попуста
који продавци нуде купцима за
куповину великих количина.**

**Сезонски рабат нуде произвођачи
купцима како би повећали продају
при крају сезоне или ван сезоне.**

Продавци нуде и готовинске попусте (каса сконто) ради стимулисања купца да плате купљену робу у одређеном (уговореном) року, који је краћи од законског рока (уобичајено је да тај рок износи 15 дана од дана пријема робе и фактуре).

Каса сконто се рачуна у проценту од фактурне вредности процентним рачуном од сто.

Износ каса сконта зависи од висине попушта израженог у процентима и од, са купцем уговореног, рока плаћања. На пример, ако купац плати робу у року од 7 дана, а не у уобичајеном року од 15 дана од дана фактурисања, како је уговорено, он користи готовински попуст (каса сконто) од 2%.

Ако робу плати у уобичајеном
року од 15 дана, купац губи
право на готовински попуст и
мора да плати пун износ
фактуре.

Ако робу не плати ни у
уобичајеном року од 15 дана
од дана пријема фактуре,
купац ће, сем пуног износа
фактурне вредности, платити и
затезну камату.

Од продајних попушта користи
имају и продавци и купци.
Продавци убрзавају продају и
пре времена долазе до
потребних новчаних средстава,
а купци смањују набавну цену
робе, и при истој продајној
цени повећавају трговинску
маржу.

Зависни трошкови набавке се додају на фактурну цену робе. У зависне трошкове набавке спадају трошкови утовара и истовара (манипулативни трошкови), превоза, истовара, царине, осигурања итд., а могу да буду бити директни и индиректни.

Директни су ако се односе само
на једну врсту робе, а
индиректни — ако се односе на
више врста робе.

**Индиректни трошкови се
распоређују на поједине врсте
робе применом одговарајућих
кључева. Између кључа и
односног трошка мора да
постоји директна
(пропорционална) веза, како би
се постигла што тачнија
алокација на поједине врсте
робе.**

Што је већа узрочна веза
између трошка и кључа, то
је тачнија и калкулација
набавне и продајне цене
робе.

**За расподелу индиректних
зависних трошкова набавке
робе на поједине врсте робе се
као кључеви користе: тежина
и фактурна вредност робе,
зависно од тога да ли су они
функција тежине (утовар,
превоз, истовар) или функција
вредности (осигурање).**

До набавне цене робе се
долази када се на фактурну
цену робе додају зависни
трошкови набавке робе.
Набавна цена робе показује
колико је капитала
компанија уложило у
куповину дате јединице
робе.

Разлика у цени робе се додаје на набавну цену робе да би се добила продајна цена робе.

Разлика у цени робе се појављује у облику слободно формиране разлике у цени, марже и рабата, и служи за покриће трошкова пословања и остварења извесне добити (профита) предузећа.

**Додавањем пореза на
додату вредност на
продајну цену, добија се
продајна цена са
порезом на додату
вредност.**

Порез на додату вредност је приход државних органа. Трговинске компаније су дужна да га укалкулишу, обрачунају, наплате и дозначе у корист рачуна одговарајућег државног органа, у року до 15. у месецу за предходни месец (ако аконтације плаћа на месечном нивоу) или на свака три месеца (ако обавезе за ПДВ плаћа на тромесечном нивоу).

Транспортни кало представља
расход на који се не плаћа
ПДВ под условом да се
транспортни кало креће у
границама које су прописане
трговачким узансама и другим
прописима. Транспортни кало
код робе се књижи на терет
рачуна 501, а у корист рачуна
на коме се роба води (501/132
или 134).

Ако се компанија одлучи да обрачун набавне вредности робе врши преко рачуна 130 –

Обрачун набавке робе, у оквиру њега могу се отворити следећи аналитички рачуни:

- 1300 – Обрачун нето фактурне вредности робе,
- 1301 – Трошкови транспорас, утовара, истовара и других извршилаца.

-1302 – Трошкови сопственог
транспорта, истовара и других
извршиоца,

- 1303 – Трошкови осигурања робе у
транспорту,

- 1304 – трошкови настали при увозу
робе применом прописа (царине,
обавезни прегледи),

- 1305 – Остали зависни трошкови,

- 1306 – банкарске провизије, трошкови
акредитива и камата на увоз робе и

- 1309 - Обрачун набавне вредности
робе.

Набавка робе - добара

Евиденција о залихама робе организује се на исти начин као и евиденција о залихама материјала. То значи да се, поред синтетичке евиденције у финансијском књиговодству, воде два облика аналитичке евиденције у робном књиговодству и у магацину.

**Залихе робе се могу водити
по набавној, комбинованој
и по продајној вредности,
што има утицаја на
књиговодствено
обухватање набавке робе.**

Обухватање набавке робе по набавној вредности

Књижење набавке робе, када се
евиденција о залихама робе
води по набавним
вредностима, у свему је
једнако књижењу набавке
материјала.

Рачун Роба на залихи задужује се за набавну вредност купљене робе, а **одобрава** се рачун Добављачи или рачун Добављачи за нефактурисану робу за фактурну вредност, у зависности од тога да ли је фактура примљена или не, док се за настале зависне трошкове набавке **одобрава** рачун Добављачи, Благајна или Текући рачун, већ према томе да ли и како су плаћени.

Оваква евиденција о
залихама робе најчешће се
води у трговинским
компанијама која се баве
продајом на велико и
магацинима робе
трговинске компаније на
мало.

Пример:

1. Према нашој пријемници и фактури добављача, у складиште је примљено 2.000 кг робе по фактурној цени од 20 дин. за 1 кг. За трошкове превоза је плаћено у готову 2.000 дин. Саставити калкулацију набавне цене робе и прокњижити.

Калкулација		
1.	1 кг	2.000 кг
Фактурна вредност	20	40.000
+ Стварни зависни трошкови набавке	1	2.000
= Стварна набавна вредност	21	42.000

131 – Роба на залихама /магацину/

1) 42.000

433 - Добављачи

40.000 (1

243 – Благајна

2.000 (1

Евиденција набавке робе по продајним ценама

У трговинским компанијама на мало
роба се води, по продајним
ценама.

Када се залихе робе воде по
продајним ценама задужује се
конто 131 – Роба у складишту за
продајну вредност робе, а
оdobрава се конто 433 –
Добављачи за фактурну вредност
робе.

За настале зависне трошкове набавке робе **потражују** конта 241 – Текући рачун, 243 – Благајна, 432 – Добављачи и 4942 – Разграничени зтн, а за разлику између набавне и продајне цене **потражује** конто 1329 – Разлика у цени робе.

Основ за обрачун продајне вредности чине продајне цене које имају следећу структуру:

- Фактурна цена
- +Зависни трошкови набавке
- Набавна цена
- +Разлика у цени
- Продајна цена

Планиране продајне цене садрже, дакле, поред набавне цене и планирану разлику у цени. Разлика у цени која је урачуната у продајну цену роба представља потенцијални бруто добитак трговинске компаније.

Разлика у цени прелази из
потенцијалне у остварену
кроз реализацију робе.

Висина остварене разлике у
цени је стога зависна од
висине обрачунате разлике
у цени и оствареног промета
робе.

Оствареном разликом у цени покривају се трошкови пословања трговинских компанија, а евентуална разлика представља остварени финансијски резултат (позитиван или негативан).

Разлика у цени се може појавити
као: слободно обрачуната
разлика у цени, маржа и
рабат. Слободно обрачуната
разлика у цени се јавља код
оних роба чије се цене
слободно формирају под
утицајеин закона понуде и
тражње.

Маржа се, као облик разлике у цени, појављује код роба чија је произвођачка и veleпродајна цена лимитирана, одређена од стране овлашћеног државног органа и исказује се процентуално у односу на набавну вредност робе.

Рабат се, за разлику од
марже, утврђује
процентуално у односу на
продајну вредност робе, а
јавља се код роба чију
продајну цену утврђује
производач.

**Када се залихе робе евидентирају
по продајној вредности рачун**

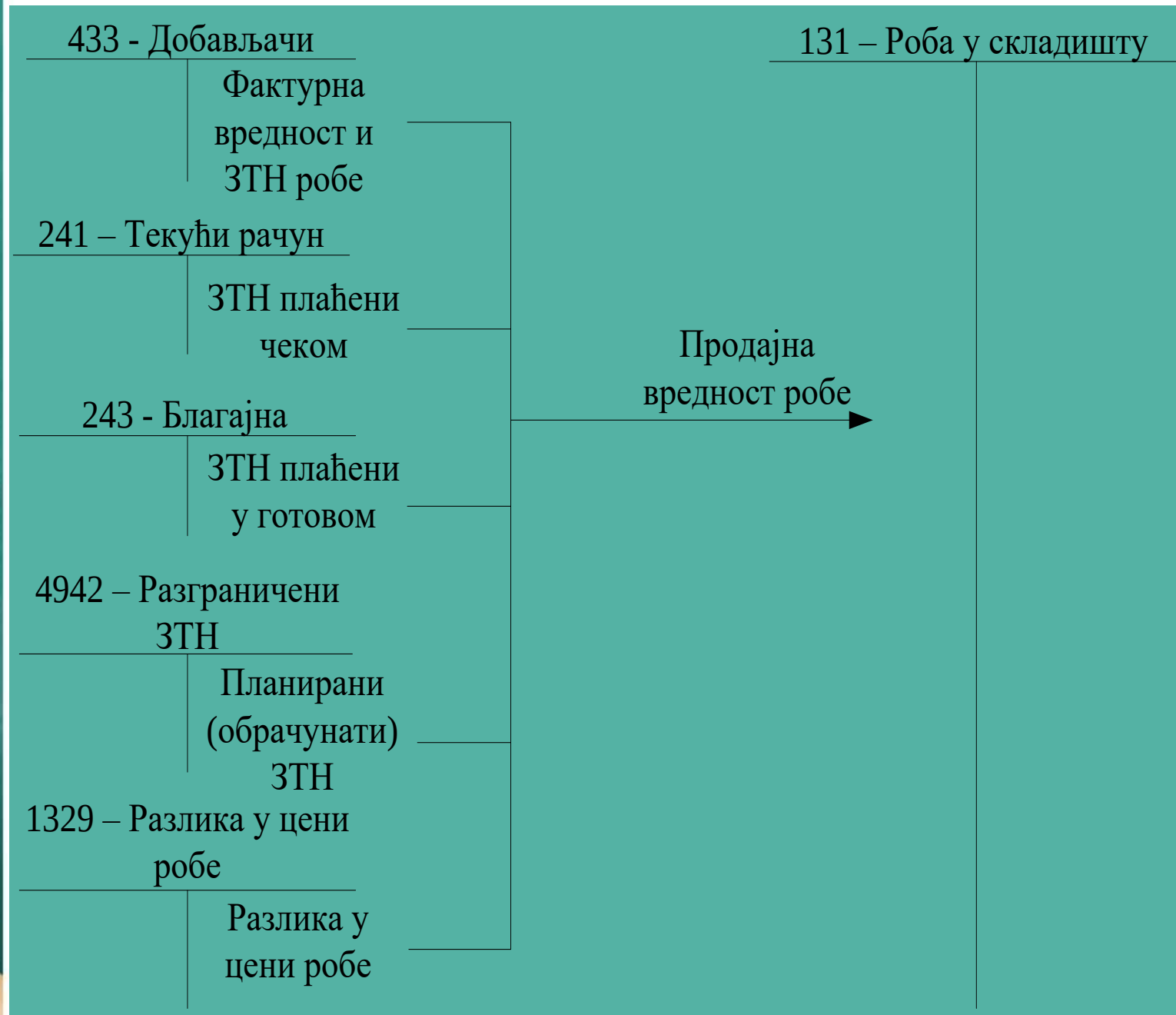
Роба на залихи задужује се за
продајну вредност купљене робе, а
одобравају се за елементе набавне
вредности, и то: рачун Додављачи,
за фактурну вредност и зависне
трошкове набавке када су
примљене фактуре, односно
Благајна и Текући рачун за
плаћене зависне трошкове
набавке.

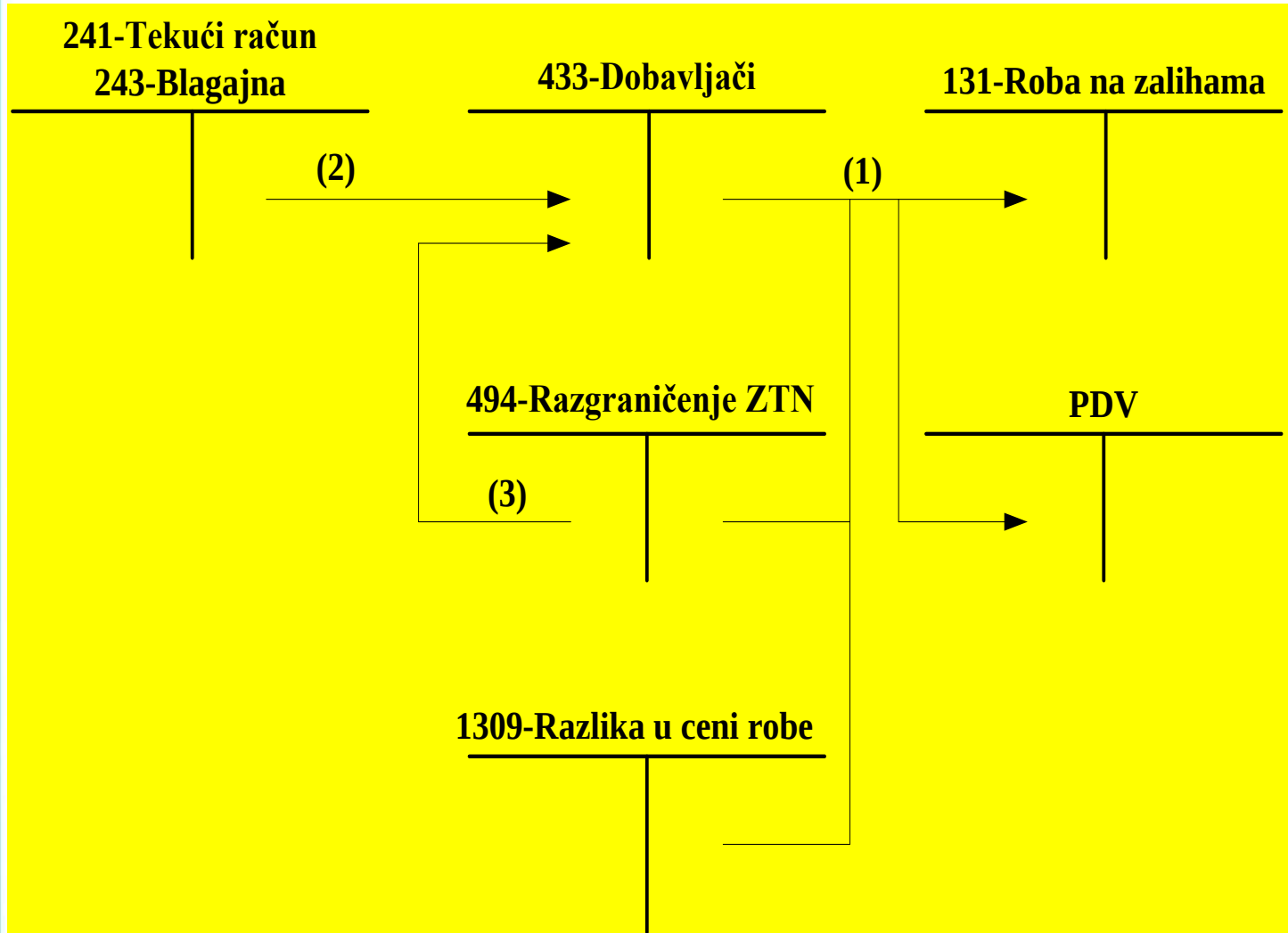
Разлика у цени, независно од
тога у ком облику се
појављује, обухвата се на
потражној страни рачуна
Разлика у цени, јер је по
правилу продајна цена виша
од набавне.

Графички то изгледа овако:

Или са обрачунатим ПДВ-ом:

- (1) Пријем робе и књижење фактуре добављача, планираних ЗТН и разлике у цени робе
(2) Исплата обавезе према добављачима,
(3) Књижење накнадно приспеле фактуре зс ЗТН

Пример:

1. Према нашој пријемници и фактури добављача, у складиште је примљено 2.000 кг робе по фактурној цени од 80 дин. за 1 кг. За трошкове превоза је издат чек на 20.000. Саставити калкулацију набавне и продајне цене и прокњижити ако је разлика у цени (маржа) 10%.

Калкулација набавне и продајне
цене и вредности

Калкулација набавне и продајне цене и вредности

Елементи калкулације	1 кг	2.000 кг
Фактурна цена (вредност)	80	160.000
+ зависни трошкови набавке робе	10	20.000
= набавна цена (вредност) робе	90	180.000
+ разлика у цени робе – маржа 20%	10	20.000
= продајна цена (вредност) робе	100	200.000

$$\begin{array}{l} \text{маржа од} \\ \text{набавне} \\ \text{вредности} \end{array} = \frac{\text{набавна вредност} \times \% \text{ марже}}{100 - \% \text{ марже}} =$$

$$= \frac{180.000 \times 10}{100 - 10} = \frac{1.800.000}{90} = 20.000$$

$$\begin{array}{l} \text{маржа од} \\ \text{продајне} \\ \text{вредности} \end{array} = \frac{\text{продајна вредност} \times \% \text{ марже}}{100} =$$

$$= \frac{200.000 \times 10}{100} = \frac{2.000.000}{100} = 20.000$$

Главна књига:

131 – Роба на складишту

1) 200.000

433 - Додављачи

160.000 (1

243 – Текући рачун

20.000 (1

1329 - Разлика у цени

20.000 (1

Пример 2.

1) Од добављача "Памучни комбинат Београд", купљено је 3.000 метара памучног батиста по фактурној цени од 500 дин. за метар. На име превоза плаћено је налогом за наплату дин. 6.000.-
Продајна цена купљене робе је 700 дин. по метру.

Књижење на рачунима главне
књиге:

131 – Роба на залихама	433 - Добављачи	243 – Текући рачун
1) 2.100.000	1.500.000 (1	8° 6.000 (1
1329 - Разлика у цени		
	594.000 (1	

На страни потражује рачуна Разлика у цени прокњижена је разлика између планиране продајне вредности робе и њене набавне вредности (2.100.000. - 1.506.000), тј. разлика у цени. Рачун Разлика у цени представља корективни рачун јер се одузимањем салда овог рачуна од продајне (планиране) вредности залиха робе иста своди на набавну вредност (билансну вредност).

Калкулативни зависни
трошкови набавке, о
којима је већ било речи,
могу се користити и при
евидентирању набавке робе.

Када се роба евидентира по
набавној вредности књижења
су иста као и код набавке
материјала, што значи да се
разлика између планираних и
стварних зависних трошкова
набавке преноси на рачун
Остали приходи, односно
Остали расходи.

Књижења у вези са
калкулативним зависним
трошковима набавке у случају
када се залихе робе
евидентирају по продајној
вредности аналогна су
књижењима која се јављају
при евиденцији материјала по
планској набавној вредности.

Јер разлика између планираних и стварних зависних трошкова набавке робе повећава (када су стварни трошкови нижи од планских), односно смањује (када су стварни трошкови већи од планских) разлику у цени, и стога се обухвата на потражној, односно дуговој страни рачуна Разлика у цени.

Евиденција набавке робе с обрачуном пореза на додату вредност (ПДВ)

Евиденцију робе по продајним
ценама с обрачуном пореза на
додату вредност воде
трговинске компаније на мало,
која робу продају крајњим
потрошачима.

Трговина на мало у цену робе
урачунава и наплаћује порез на
промет на додату вредност.

Књижење набавке робе се врши као
и у претходном примеру, с тим
што се за улазни порез на додату
вредност отвара konto 270 - ПДВ
у примљеним фактурама, а за
сопствену пореску обавезу отвара
konto 1308 - Укалкулисани ПДВ

Пример:

1. Према нашој пријемници и фактури добављача, у продавницу је примљено 2.000 кг робе по фактурној цени од 36 дин. за 1 кг. Обрачунати зависни трошкови набавке робе износе 2 дин. за 1 кг набављене робе.

Саставити калкулацију и прокњижити, ако је разлика у цени робе (маржа) 20%, а порез на додату вредност 18%.

Калкулација набавне и продајне цене робе

Елементи калкулације	1 кг	2.000 кг
Фактурна цена (вредност) робе са ПДВ-ом	42,48	84.960
- улазни порез на додату вредност (ПДВ) 18%	6,48	12.960
= фактурна цена (вредност) робе без пореза на додату вредност	36	72.000
+ зависни трошкови набавке	2	4.000
= набавна цена (вредност) робе	38	76.000
+ разлика у цени робе (маржа) 20%	9	18.000
= продајна цена (вредност)	37	94.000
+ укалкулисани порез на додату вредност 18%	8,46	16.920
= продајна цена (вредност) са ПДВ-ом	45,46	110.920

$$\text{Улазни ПДВ} = \frac{72.000 \times 18\%}{100} = 12.960$$

$$\text{Маржа} = \frac{72.000 \times 20\%}{100 - 20} = \frac{1.440.000}{80} = 18.000$$

$$\text{Укалкулиса ни ПДВ} = \frac{94.000 \times 18\%}{100} = \frac{1.692.000}{80} = 16.920$$

1340 – Роба у промету на мало

1) 110.920

270 – ПДВ у примљеним
фактурама

1) 12.960

433 - Добављачи

84.960 (1

491 – Обвращунати ЗТН

4.000 (1

1329 – Разлика у цени

18.000 (1

1344 – Укалкулисани
ПДВ

16.920 (1

Нефактурисана роба

У пракси се често дешава да се роба прими без фактуре добављача. Тада је реч о нефактурисаној роби.

Роба се у складиште прима на основу пријемнице, а настала обавеза се евидентира на конту 4338 – Добављачи за нефактурисану робу. Висина обавезе се утврђује на основу података о количини примљене робе из пријемнице и цене која је уговорена, или је позната из пријемнице.

Када се фактура добављача прими,
обавеза се преноси са конта 4338 –
Добављачи за нефактурисану
робу, који дугује на потражну
страну конта 433 – Добављачи.

На овај начин се гаси конто 4338 –
Добављачи за нефактурисану
робу, који је, у ствари,
привремени рачун, на коме се
обухватају обавезе према
добављачима до пријема фактуре.

Роба на путу

Ако се фактура прими пре робе, износ фактуре се књижи на дуговну страну конта 137 – Роба на путу, а одобрава се конто 433 – Добављачи. Када роба пристигне, задужује се конто 1320 – Роба у складишту, а одобрава се конто 137 – Роба на путу, чиме се аутоматски гаси.

Остала књижења су иста као и када се роба и фактура приме истовремено.

Планирани зависни трошкови набавке робе

Веома често се дешава да фактура за извршени превоз робе није примљена. Како се не може чекати са продајом робе, ови се трошкови обрачунавају на бази искуства и укалкулишу у набавну цену робе.

За износ ових трошкова се
задужује конто 137 – Роба
у складишту, а одобрава
конто 494 – Разграничени
ЗТН робе.

Када се прими фактура за превоз
робе, задужује се konto 494 –
Разграничени ЗТН robe, а
одобрава konto 433 –
Добављачи. Разлика која се
јавља између стварних и
обрачунатих ЗТН robe се
књижи као ванредни приход
или ванредни расход, ако се
роба води по набавним ценама.

Ако се роба води по
продајним ценама, ова
разлика се књижи на конту
1349 – Разлика у цени робе,
као корекција разлике у
цени робе.

Роба у обради и доради

Ако се роба у складишту води по набавним ценама, онда се слање робе на обраду или дораду књижи тако што се за износ послате робе задужује конто 135 – Роба у обради или доради, а одобрава конто 133 – Роба на залихи.

133 – Роба на складишту

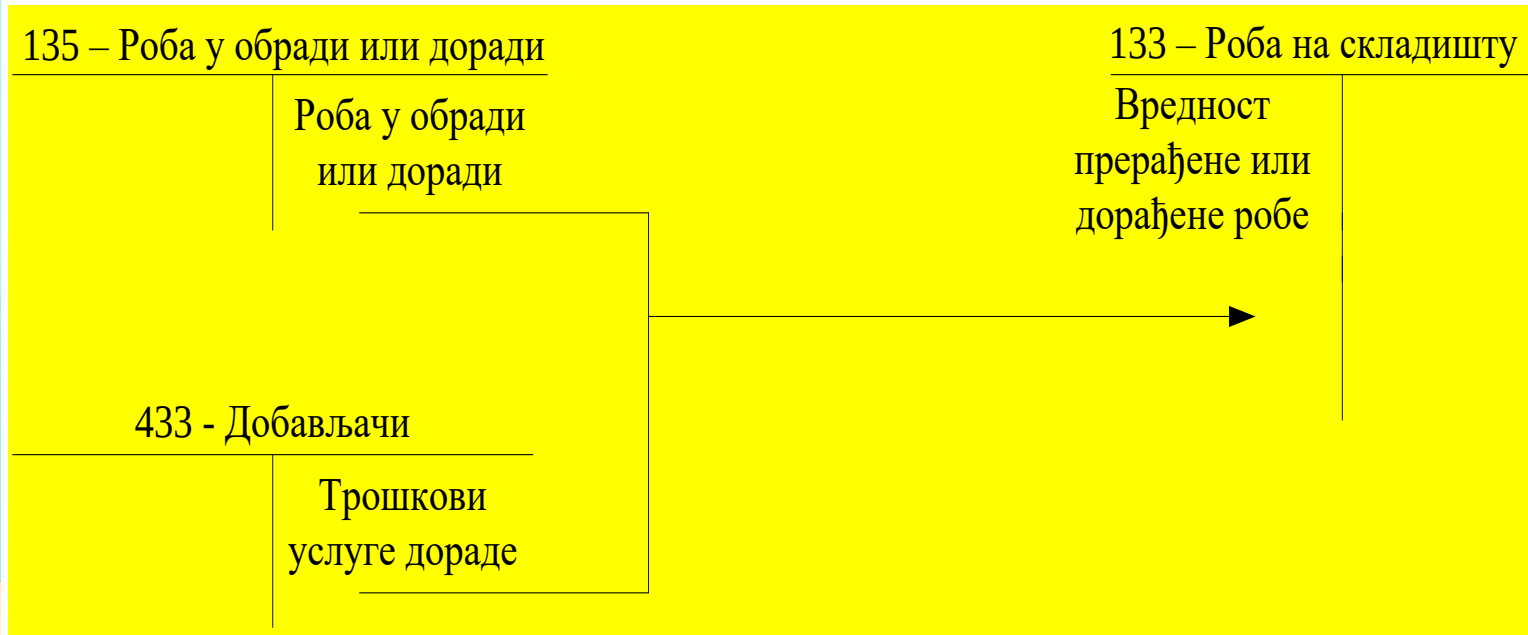
135 – Роба у обради или доради

слање робе на дораду

Пријем дорађене робе ће се књижити тако што ће се за дорађену вредност робе задужити конто 133 – Роба у складишту, а одобрити конта 135 – Роба у обради или доради, и конто 433 – Добављачи за износ дораде или обраде.

Приказ књижења:

Пример:

Стање на конту 133 – Роба у
складишту 100.000

1. Другој компанији је послато
на дораду робе у вредности од
25.000 дин.
2. Приспела је роба са дораде.
Истовремено је примљена и
фактура за услуге дораде
(паковање) на износ од 5.000
дин.

135 – Роба у обради или доради

1)	25.000	25.000	(2
----	--------	--------	----

433 - Добављачи

	5.000	(2
--	-------	----

133 – Роба на складишту

0)	100.000	25.000	(1
----	---------	--------	----

2)	30.000		
----	--------	--	--

Ако се роба на залихи води по продајним ценама онда се слање робе на обраду или дораду књижи тако што за послату робу дугују konta: 135 - Роба у обради или доради за набавну вредност робе и konto 1329 - Разлика у цени робе у складишту за разлику у цени а потражује konto 133 - Роба у складишту за продајну вредност робе.

135 – Роба у обради или доради

Набавна вредност робе	
-----------------------------	--

133 – Роба на складишту

Продајна вредност робе	
------------------------------	--

1329 - Разлика у цени робе

Разлика у цени робе	
------------------------	--

Пријем обрађене или дорађене робе
се књижи тако што се задужује
конто 133 – Роба у складишту за
продајну вредност робе, у коју су
укључени трошкови обраде или
дораде, а одобриће се конта 135 –
Роба у обради или доради, за
набавну вредност робе, конто 433
– Добављачи, за трошкове обраде
или дораде, и конто 1329 –
Разлика у цени робе, за разлику у
цени.

135 – Роба у обради или доради

Набавна
вредност робе

1329 - Разлика у цени робе

Разлика у
цени робе

433 - Добављачи

Трошкови
услуга
обраде или
дораде

133 – Роба на складишту

Продајна
вредност
робе

Нова продајна вредност робе је увећана не само за трошкове обраде или дораде, већ и за сразмерно повећање разлике у цени робе.

Конто 135 - Роба у обради или доради увек се води по набавној вредности. Набавна вредност обрађене или дорађене робе је једнака збиру фактурне вредности (пре обраде или дораде) и трошкова обраде или дораде.

Пример:

Стање на контима: 133 – Роба у
складишту 100.000, 1329 – Разлика
у цени робе 20.000, стопа разлике
у цени за ову робу је 20%.

1. Другој компанији је дато на
дораду робе чија је продајна
вредност 50.000.

2. Враћена је роба са дораде.
Истовремено је примљена фактура
за услуге дораде на износ од
10.000.

$$\begin{array}{l} \text{Разлика у цени робе} \\ \text{дате на дораду} \end{array} = \frac{50.000 \times 20}{100} = 10.000$$

$$\begin{array}{l} \text{Разлика у цени робе} \\ \text{враћене са дораде} \end{array} = \frac{50.000 \times 20}{100 - 20} = 12.500$$

Вредност робе на обради или доради	40.000
------------------------------------	--------

+ Трошкови дораде	10.000
-------------------	--------

= Набавна вредност дорађене робе	50.000
----------------------------------	--------

+ 20% разлике у цени	12.500
----------------------	--------

Продајна вредност дорађене робе	62.500
---------------------------------	--------

135 – Роба у обради или доради

1)	40.000	40.000	(2
----	--------	--------	----

133 – Роба на складишту

0)	10.000	50.000	(1
2)	62.500		

1329 - Разлика у цени робе

1)	10.000	20.000	(0
		12.500	(2

433 - Добављачи

	10.000	(2
--	--------	----

Евиденција интерног кретања робе

Када компанија купи робу,
смешта је у своје
складиште. У трговини на
мало роба се продаје преко
продавница. Зато се роба из
складишта преноси у
продавнице.

Пренос робе из складишта у
продавницу, или повраћај робе
из продавнице у складиште,
као и пренос робе из
продавнице у продавницу –
назива се интерно кретање
робе. При преносу робе из
магацина у продавницу, или из
продавнице у продавницу, уз
њу се шаље доставница, а при
повраћају повратница.

Евиденција робе у
продавницама се води на конту
131340 – Роба на мало. За
сваку продавницу се отвара
посебан конто, као и конта
Разлика у цени робе.

Књижење интерног кретања се
разликује зависно од тога да ли
се роба у складишту води по
набавној или продајној цени.

Пример за књижење, ако се залихе робе у складишту воде по набавној цени

(1) По интерној доставници је из складишта у продавницу бр. 1 пренето робе чија је набавна цена 60.000 динара. Разлика у цени је 20%.

Набавна цена (вредност) робе	60.000
+ разлика у цени 20%	15.000
= продајна цена (вредност) робе	75.000

$$\text{Разлика у цени робе} = \frac{60.000 \times 20\%}{100 - 20} = \frac{12.000}{80} = 150 \times 100 = 15.000$$

1340/1 – Роба у промету на

мало

1) 75.000

133 – Роба на складишту

60.000 (1

1349/1 Разлика у цени робе

на мало

15.000 (1

ДНЕВНИК

Рб	Конто		ОПИС	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	1340/1		Роба у промету на мало/1	75.000	
		133	Роба на складишту		60.000
		1349/1	Разлика у цени робе на мало		15.000
			- За пренос робе по доставници		

**Пример за књижење ако се
залихеробе у складишту
евидентирају по продајној цени**

(1) Интерном доставником
бр. 2 је из складишта у
продавницу бр.1 послато
робе чија је продајна цена
200.000 динара. Разлика у
цени за ову робу је 40.000
динара.

1340/1 – Роба у промету на

мало

1) 200.000

1339 – Разлика у цени робе

на складишту

1) 40.000

133 – Роба на складишту

200.000 (1

1349/1 – Разлика у цени робе

на мало

40.000 (1

ДНЕВНИК

Рб	Конто		ОПИС	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	1340/1 1339	133 1329/1	Роба у промету на мало/1 Разлика у цени робе на складишту Роба на складишту Разлика у цени робе на мало <i>- За пренос робе по доставници</i>	200.000 40.000	60.000 15.000

Евиденција вишкова и мањкова на роби

Вишкови и мањкови на роби
настају као последица
неслагања стварног и
књиговодственог стања.
Приликом пописа робе
упоређује се стварно и
књиговодствено стање робе и
том приликом се могу појавити
разлике.

Ако је стварно стање
пописане робе веће од
књиговодственог стања,
јавља се **вишак**. Ако је
стварно стање пописане
робе мање од
књиговодственог стања,
разлика се означава као
мањак.

Како ће се водити евиденција
насталих вишкова на роби
зависи од тога по којој цени се
залихе робе воде.

Ако се залихе робе воде по
стварној, набавној цени, за
настали вишак увећава се
конто 133 – Роба у складишту,
а одобрава се конто 6742 –
Вишкови.

Ако се залихе робе воде по
продајној цени, за настали
вишак задужује се конто 133 –
Роба у складишту, за продајну
цену, а одобравају се конто
6742 – Вишкови, за набавну
цену и конто 1329 – Разлика у
цени робе за разлику између
продајне и набавне цене.

**Ако се залихе робе воде по
набавној цени, за утврђени мањак
задужује се конто 5741 –**

**Мањкови, ако је мањак резултат
објективних околности, или конто
2213 – Потраживања од
запослених по основу мањкова ако
је мањак настао кривицом
одговорног радника, а одобрава се
конто 133 – Роба у складишту, за
набавну цену, сторнирањем на
дуговној страни.**

Ако се залихе робе евидентирају по продајној цени одобравају се конто 133 – Роба у складишту, сторнирањем насталог мањка на дуговој страни, и конто 1329 – Разлика у цени робе, сторнирањем на потражној страни, а задужују се конто 5741 – Мањкови, ако је мањак настао због објективних околности, или конто 2213 – Потраживање од радника, ако је мањак настао кривицом одговорног радника за набавну вредност насталог мањка.

Евиденција вишкова и мањкова робе када се залихе робе воде по набавној цени

(1) Инвентарисањем утврђен је вишак робе у складишту обрачунат је по набавној цени у износу од 2.000 динара.

(2) Инвентарисањем је утврђен мањак робе у износу од 1.000 динара.

Мањак пада на терет одговорног радника

133 – Роба на складишту

0) 20.000

1) 2.000

2) 1.000

6742 – Вишкови робе

2.000 (1

2214 – Потраживање од
запослених за мањкове

2) 1.000

Дневник

Рб	Конто			Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	133	6742	Роба на складишту Вишкови робе – За вишак робе	2.000	2.000
2.	2214	133	Потраживања од запослених за мањкове Роба у складишту на велико - За мањак робе	1.000 1.000	

**Евиденција вишкова и
мањкова робе кадасе залихе
робе воде по продајној цени**

(0) Почетно стање на конту
133 – Роба у складишту
износи 80.000 динара, а на
конту 1329 – Разлика у цени
робе 20.000 динара

(1) Инвентарисањем робе у складишту утврђен је вишак робе у износу од 6.000 динара, обрачунат по продајној цени. Набавна цена робе износи 5.000 динара.

2) Инвентарисањем утврђен је мањак робе у износу од 6.000 динара, обрачунат по продајној цени. Набавна вредност робе износи 5.000 динара. Одлуком пословодног органа са 50% мањка задужује се одговорно лице, а 50% мањка се отписује.

133 – Роба на скалдишту		1329 – Разлика у цени робе на складишту		6742 – Вишкови робе		
0)	80.000		2.000	(0	5.000	(1
1)	6.000		1.000	(1		
2)	6.000		1.000	(2		

5741 – Мањкови робе		2214 – Потраживање од запослених за мањкове	
2)	2.500	2)	2.500

Дневник

Рб	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	133	6742 1329	Роба на скалдишту Вишкови робе Разлика у цени робе на скалдишту <i>– За вишак робе</i>	6.000	5.000 1.000
2.	5753 2214 133	1329	Мањкови робе Потраживања од запослених за мањкове Роба на скалдишту Разлика у цени робе на скалдишту <i>- За мањак робе</i>	2.500 2.500 6.000	1.000

Евиденција снижења и повећања продајних цена робе

Трговинске компаније која
залихе робе воде по
продајним ценама обавезна
су да те промене искажу у
финансијском
КЊИГОВОДСТВУ.

Продајне цене се повећавају
услед измене прописа који
одређују висину продајне
цене, или је оно резултат
повећања тражње за робом.
Цене робе се снижавају због
повећане понуде робе,
губљења на квалитету или
оштећења робе.

Приликом сваке промене цена мора да се обави попис робе којој је промењена цена и састави листа повећања или листа снижења цена.

Приликом повећања продајне цене **задужује** се конто 133 – Роба у складишту, а **одобрава** се конто 1329 – Разлика у цени робе, за износ повећања.

1329 – Разлика у цени робе на
складишту

133 – Роба на складишту

Повећање продајне цене

Ако се залихе робе воде по продајним ценама, снижење цене робе има за последицу смањење вредности робе и смањење разлика у цени робе. У књиговодству се снижење евидентира тако што се за износ снижења сторно одобри конто – 133 - Роба у складишту и, такође сторно, одобри конто – 1329 - Разлика у цени робе.

1329 – Разлика у цени робе на

складишту

133 – Роба на складишту

Смањење продајне цене

Ако би нова, нижа цена, била испод
набавне цене, тада би разлика
представљала **ванредан расход.**

Снижење цена када се залихе робе воде по набавној цени

Снижење продајних цена на
дневне цене (нове продајне
цене) у пракси се по
правилу врши на терет
укалкулисане разлике у
цени.

Овај поступак је исправан само
у случају ако се дневне цене
(нове продајне цене) робе више
или једнаке набавним ценама.
Снижење продајних цена значи
корекцију укалкулисане
разлике у цени (потенцијалног
прихода) за износ снижења
продајне цене.

Ако су дневне цене ниже од
набавних цена, не могу се
продајне цене снизити
испод набавних на терет
укалкулисане разлике у
цени.

Уколико је дневна цена нижа од набавне, разлику између више набавне и ниже дневне (негативну разлику) треба покрити из прихода текућег периода, односно остварене разлике у цени, јер негативна разлика у цени представља губитак на роби па према томе и расход текућег периода.

Овде се поставља питање да ли негативну разлику у цени треба третирати као редован расход (трошак) или као ванредан расход. У пракси се негативна разлика у цени у случају да се покрије из прихода текућег периода, тј. остварене разлике у цени, третира као ванредни расход периода.

Ако би компанија негативну разлику у цени третирала као редован расход, односно трошкови реализоване робе, онда би је исказивало на рачуну Набавна вредност продате робе.

Пример:

Компанија води залихе робе по набавним ценама и дошло је у ситуацију да некој роби мора да снизи цену испод набавне цене да би ослободила део обртних средстава заробљених у залихама.

1) Донета је одлука да се снизе цене неке робе за 6.000 динара.

584 – Обезвређење залиха робе

133 – Роба на складишту

1) 6.000

6.000 (1

**Пример повећања и
снижења продајних цена
ако се залихе робе
евидентирају по продајној
цени**

Почетно стање на конту 133
– Роба у складишту, износи
16.000 динара, а на конту
1329 – Разлика у цени робе у
складишту – 4.000 динара.

Према листи повећања,
продајна цена робе у
складишту повећана је за
1.000 динара.

2. Према листи снижења,
продајна цена робе у
складишту снижена је за
2.000 динара

133 – Роба на складишту

0)	16.000
1)	1.000
2)	2.000

1329 – Разлика у цени робе на складишту

4.000	(0
1.000	(1
2.000	(2

Дневник

Рб	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	133	1329	Роба на складишту Разлика у цени робе на складишту – За повећање цене	1.000	1.000
2.	133	1329	Роба на складишту Разлика у цени робе на складишту - За снижење цене	2.000	2.000

Ревалоризација(усклађивање) залиха робе

Ревалоризација залиха робе је
поступак усклађивања
постојеће вредности залиха са
њиховом текућом тржишном
вредности, помоћу индекса
цена, а у складу са МРС2
Залихе.

Поступак ревалоризације цене
залиха робе које потичу из
различитих монетарних
периода доводе се на текућу
тржишну вредност и на тај
начин се у билансу стања
изједначавају куповне моћи
новчаних јединица којим су
исказане вредности залиха.

Као последица поступка
ревалоризације залиха
појављује се резултат
ревалоризације, или
ревалоризациона разлика, која
представља разлику између
ревалоризоване вредности
залиха и постојеће вредности
залиха.

Ревалоризациона разлика залиха
зависи од:

- интензитета инфлације,
- брзине обрта залиха,
- вредности залиха и
- метода које се примењује при обрачуну кретања залиха.

При спровођењу ревалоризације у допунском билансу, у активи треба повећати вредност залиха, а у пасиви формирати или повећати резерву на конту 684 – Приходи од усклађивања вредности залиха, по основу ревалоризације средстава.

Ревалоризациона резерва у
пасиви допунског
биланса стања показује
износ номиналног
повећања залиха услед
њихове ревалоризације,
тј. враћања раније
вредности роби.

То значи да се номинално
повећање вредности
активе, условљено
ревалоризацијом залиха
у инфлаторним
условима, не третира као
компонента
периодичног резултата.

Пример:

Почетно стање на конту
133 – Роба у складишту,
износи 25.000 динара.

Ревалоризовати залихе
робе помоћу општег
индекса цена од 20%.

133 – Роба на складишту

0) 25.000

1) 5.000

684 – Приходи од усклађивања
вредности залиха

5.000 (1

Дневник

Рб	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	133	684	Роба на складишту Приходи од усклађивања вредности залиха –За усклађивање	5.000	5.000

Измирење обавеза према добављачима

Процес улагања у
пословна средства се
одвија, како је већ
истакнуто, у две фазе које
су, по правилу, временски
одвојене.

Прву фазу, о којој је до сада било речи, чини куповина и пријем материјалних вредности. У другој фази, која је такође предмет књиговодственог обухватања, врши се исплата обавеза насталих по основу набавке средстава. Обе фазе заједно чине целину процеса улагања новчаних средстава у пословна и обртна средства.

Обавезе према
добављачима настају по
основу купопродајних
уговора у којима се, сем
висине обавезе, наводе и
рок плаћања, начин
плаћања и други
елементи.

По правилу, сва плаћања се
врше безготовинским путем.
Уобичајни рок плаћања је 15
дана од дана пријема фактуре.
Сва плаћања са роком 15 дана се
врше налогом за пренос, којим
дужник налаже банци да на
терет његовог рачуна (као
налогодавца) пренесе одређена
средства у корист рачуна
повериоца (као корисника).

За плаћања без одлагања се
користи чек.

За плаћања са роком плаћања од
90 дана се користи меница.

Исплатом се смањује обавеза
према добављачима, уз
истовремено смањење
готовине на текућем-рачуна.

Износ који ће добављачима
бити исплаћен не мора и не
ретко није једнак том
иницијалном износу
обавезе, јер сви попусти
које добављач одобри имају
за последицу редукцију
висине обавезе.

Отуда је сврсисходно да се
пре ликвидације обавеза
према добављачима
размотре врсте и третман
попуста које добављачи
одобравају.

У начелу, попустима се могу сматрати сва смањења већ уговорене или на други начин утврђене куповне цене робе која добављачи дају купцима својеволјно, са циљем да се стимулише куповина одређене робе, повећа величина поруџбина или убрза плаћање.

Ови попусти представљају
заправо инструменте
продајне политике
добављача. Такви попусти
су:

количински рабат,
супер-рабат,
сезонски рабат,
каса сконто и сл.

Са гледишта књиговодства,
попусти добијени од
добављача деле се на оне који
су познати у тренутку пријема
и који се стога могу узети у
обзир при калкулацији набавне
вредности и књижењу пријема
материјала и робе и оне који су
одобрени накнадно.

За износ првих смањује се
фактурна, а тиме и набавна
вредност примљеног
материјала и робе. Ти попусти
односно снижења се, према
томе, не књиже посебно, већ се
при књижењу пријема
материјала рачун Материјал
задужује, а рачун Добављачи
одобрава за износ редуциране
набавне вредности.

Попусти и одобрена снижења
која су дата накнадно,
пошто је пријем материјала
већ прокњижен, не могу из
разлога рационалности да се
књиже као смањење
набавне вредности
материјала.

Када се залихе материјала
евидентирају по стварним
односно комбинованим
набавним вредностима,
попусти и снижења се књиже
на потражној страни рачуна
Трошкови материјала, уз
истовремено задужење рачуна
Добављачи, чиме се смањују
трошкови и обавезе према
добављачима.

Књижење накнадно
добијених попушта као
смањење трошкова
мотивисано је
практичношћу а не
разлогом тачне временске
алокације.

У случају када се залихе материјала
евидентирају по **планским
набавним вредностима**, тада је
могуће накнадно добијене попусте
и одобрена снижења књижити као
смањење набавне вредности,
њиховим обухватањем на
потражној страни рачуна
Одступање од планских
набавних цена материјала, и
разуме се, уз задужење рачуна
Добављачи.

П р и м е р:

Књижење попушта од добављача
када се залихе евидентирају по
стварним набавним вредностима.
Стање на рачунима главне књиге је
следеће:

Добављачи	150.000
-----------	---------

потражује

Трошкови материјала	70.000	дугује
---------------------	--------	--------

Материјал	165.000	дугује
-----------	---------	--------

1) Додављач „Озрен“, коме дугујемо
150.000 динара (по фактури бр.23)
обавештава нас књижним писмом да је
накнадно одобрио сезонски рабат у
износу од 10.000 динара.

Ова промена се књижи на рачунима
главне књиге:

101 - Материјал		432 - Додављачи		51 - Трошкови материјала	
С° 165.000		1) 10.000	150.000 С°	С° 70.000	10.000 (1

П р и м е р:

Књижење попушта од добављача када се залихе евидентирају по планским набавним вредностима.

Стање на рачунима главне књиге је следеће:

- Материјал 165.000 дугује
- Одступање од планских набавних цена материјала 15.000 (прекорачење)
- Добављачи 150.000 потражује

1) Добављач „Озрен“ обавештава да је накнадно одобрио сезонски рабат у износу од 10.000 дин. за материјал испоручен по фактури бр. 23.

Књижење промене:

101 - Материјал		432 - Добављачи		1019 - Одступања од планских набавних цена	
С° 165.000		1) 10.000	150.000 С°	С° 15.000	10.000 (1

У трговинским компанијама
попусти и снижења цена које
даје добављач књиже се на
потражној страни рачуна
Разлика у цени уз задужење
рачуна Добављачи. Јер
повећањем разлике у цени
коригује се, у ствари, набавна
вредност робе.

То је логично, јер разлика у цени је, заправо, разлика између продајне и набавне вредности робе и она се може повећати било подизањем продајних цена или снижењем њене набавне вредности, као што је овде случај.

Измирење обавеза према добављачима са попустом – каса сконтом

Попуст за промптно плаћање, односно попуст за плаћање у прописаном року – (каса сконто) може се користити приликом плаћања, ако је то наведено у купопродајном уговору или фактури. Од плаћања обавезе пре рока имају користи и добављач и купац.

Добављач добија своја средства пре рока, тако да може да настави свој репродукциони циклус. За попуст који добија, купац смањује своју обавезу према добављачу, а износ умањења фактуре књижи као 6690 - остали финансијски приход. **Каса сконто** се може означити и као камата коју купац зарачунава добављачу на средства која му даје пре рока.

Рачуна се процентним рачуном од сто од фактурне вредности. Иако је каса сконто одобрен у самој фактури, он се приликом састављања калкулације не може узети у обзир јер је његово коришћење условљено исплатом обавезе у року који је наведен у фактури.

Ако компанија исплаћује
обавезу у уговореном року,
задужује се конто 433 –
Добављачи за пун износ
фактуре, а одобравају се конта
6690 – Остали финансијски
приходи и 241 – Текући-рачун,
за разлику између пуног
износа фактуре и
искоришћеног каса сконта.

Приказ књижења:

Стање на контима: 241 -
Текући-рачун 150.000; 433 -
Добављачи 20.000,
• 101 - Материјал 100.000.

Према нашој пријемници и фактури
добављача, у магацин је примљено
2.000 кг материјала по фактурној цени
од 36 дин. за 1 кг. Обрачунати ЗТН
износе 2 дин по килограму. Добављач
одобрава 2% каса сконта у
дисконтном периоду од 7 дана.
Саставити калкулцију комбиноване
набавне цене и вредности, и
прокњижити.

2) Исплаћена је са текућег-рачуна
обавеза добављачу из става 1, по
одбитку каса сконта.

	1кг	2.000 кг
Фактурна цена (вредност)	36	72.000
+ планирани зависни трошкови набавке	2	4.000
= комбинована набавна цена (вредност)	38	76.000

Главна књига

101 - Материјал	
0) 100.000	
1) 76.000	

241 – Текући рачун	
0) 150.000	70.560 (2)

433 - Добављачи	
2) 72.000	20.000 (0)
	72.000 (1)

4940 – Разграничени ЗТН	
	4.000 (1)

6690 – Остали финансијски приходи	
	1.440 (2)

$$2\% = \frac{72.000 \times 2\%}{100} = 1.440 \text{ дин.}$$

$$72.000 - 1.440 = 70.560$$

Обезбеђење плаћања издавањем менице

Уколико компанија не може обавезу према добављачу да измири у уговореном року већ тражи одлагање плаћања, а као обезбеђење даје меницу, тада се обавеза према добављачима супституише меничном обавезом.

**Меница се користи за
плаћања у року не дужем
од 90 дана. Меница је
хартија од вредности и
може гласити на
неограничене износе. Да би
била пуноважна меница
мора садржати:**

1. означење да је меница, што је написано у самом слогу исправе,
2. безусловни упут да се плати одређена свота новца,
3. име онога који треба да плати (трасат),
4. означење доспелости,
5. место где плаћање треба да се изврши,
6. име онога коме се или по чијој се наредби мора платити (ремитент),
7. означење дана и места издавања менице и
8. потпис онога који је издао меницу (трасант).

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

У 20

ПЛАТИТЕ ЗА ОВУ МЕНИЦУ

ПО НАРЕДБИ ИЗНОС ОД

ВРЕДНОСТ ПРИМЉЕНА И СТАВИТЕ ИСТУ У РАЧУН ИЗВЕШТАЈ

ТРАСАТУ ТРАСАНТ

СЕРИЈА
АА 4062410

ПЛАЋАЊЕ

Ovde potpis (na ovoj, 3. liniji)
Pečat NESME da pređe van
uokvirenja menice (na belu površinu)

На основу Закона о меници ("Сл. лист ФНРЈ", бр. 104/46 и 18/58, "Сл. лист СФРЈ", бр. 16/65, 54/70, 57/89 и "Сл. лист СРЈ", бр. 46/96),

МЕНИЧНО ПИСМО - ОВЛАШЋЕЊЕ
ЗА КОРИСНИКА БЛАНКО, СОЛО МЕНИЦЕ

КОРИСНИК: _____
Текући рачун: _____ код _____
Матични број _____, ПИБ _____.

Предајемо вам _____ бланко, соло менице и овлашћујемо _____
_____ као повериоца, да сваку појединачно може попунити на износ до _____ динара
(и словима _____ динара)

за износ дуга са свим припадајућим обавезама и трошковима по основу Купопродајног уговора бр. _____ / _____ од _____ године, или последњег Анекса проистеклог из овог Уговора, овлашћујемо _____ као Повериоца, да безусловно и неопозиво без протеста и трошкова, вансудски, у складу са важећим прописима изврши наплату са свих рачуна Дужника - Издаваоца менице _____ из његових новчаних средстава, односно друге имовине.

Менице су важеће и у случају да у току трајања или након доспећа напред наведеног Купопродајног уговора број _____ / _____ од _____ године или последњег Анекса проистеклог из њега, дође до: промена лица овлашћених за располагање средствима на текућем рачуну Дужника, статусних промена код Дужника или оснивања нових правних субјеката од стране Дужника и др.

Менице се могу поднети на наплату најраније трећег дана од дана доспећа обавеза из напред наведеног Купопродајног уговора бр. _____ / _____ године од _____ године или трећег дана од доспећа његовог последњег Анекса.

Датум издавања Овлашћења

ДУЖНИК - ИЗДАВАЛАЦ МЕНИЦЕ

адреса: _____

мат.бр. _____

ПИБ _____

м.п. _____

Директор _____

Рок доспећа менице може бити једнак року плаћања обавезе и у том случају менична обавеза је једнака обавези према добављачима, за чије плаћање се и издаје. Међутим, рок доспећа менице је, по правилу, дужи од рока плаћања обавезе.

У том случају, појављује се
пасивна камата. Ако је,
наиме, рок доспећа менице
дужи од рока плаћања обавезе,
онда ималац менице
(ремитент) има право на
камату за време које протекне
од рока плаћања обавезе до
рока доспећа менице.

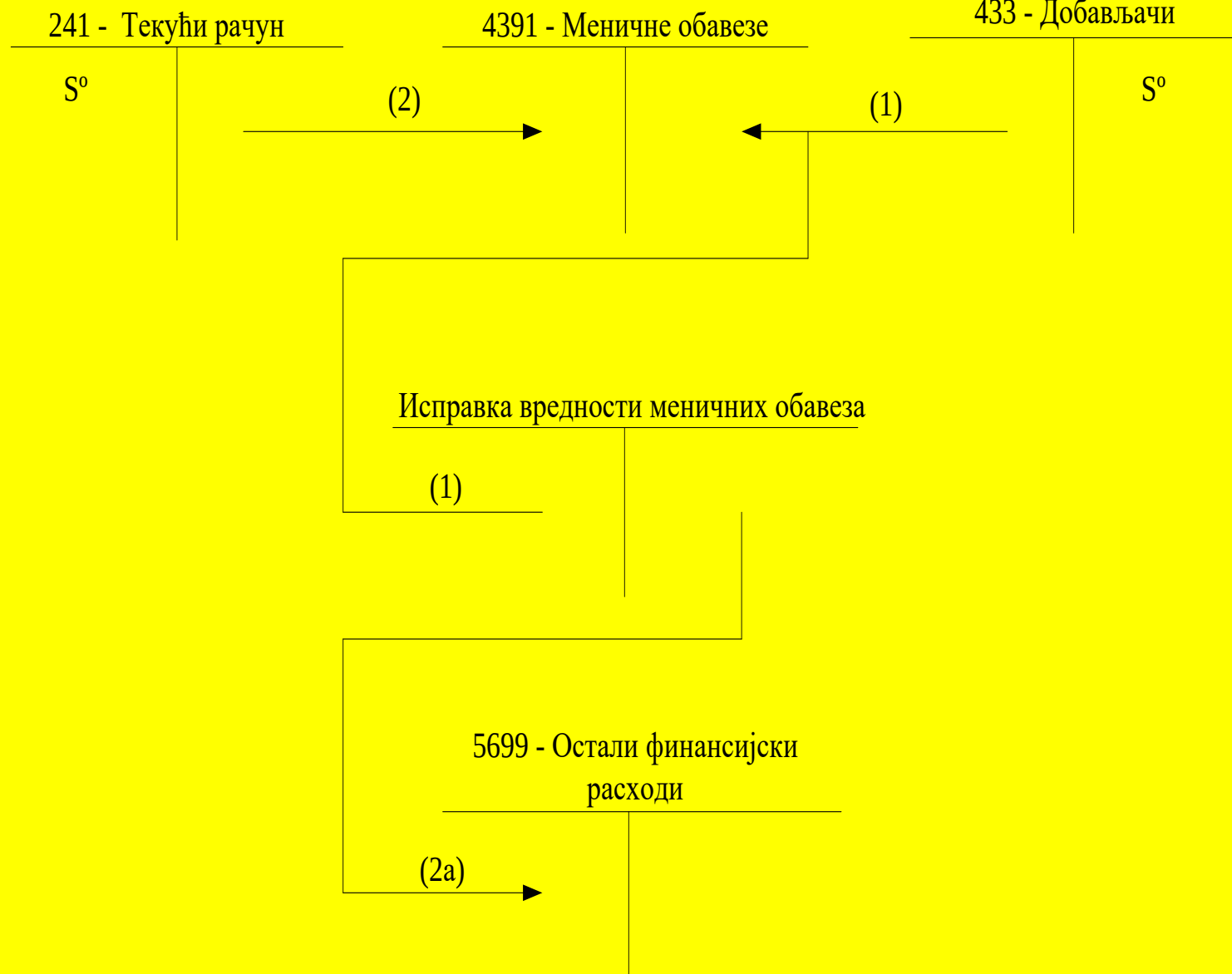

Супституција обавеза
према добављачима
меничним обавезама
обухвата се у
књиговодству тако што се
рачун **Добављачи**
задужује за висину
обавезе односно дуга,

док се рачун **Меничне обавезе**
одобрава за износ дуга увећан
за износ пасивне камате, која
се истовремено обухвата на
дуговној страни рачуна
Исправка вредности меничних
обавеза. Исплата меничних
обавеза има за последицу
смањење готовине на текућем
рачуну и гашење обавезе по
основу меница.

- (1) Издавање менице
- (2) Исплата меничних обавеза и
- (2a) Пренос финансијских расхода

Пример:

Ради измирења дуга од 40.000,
добављачу је издата меница са роком
плаћања 60 дана и каматом од 12%.

Обрачун камате се врши по следећој формули:

$$И = \frac{К \times Т \times П}{360 \times 100}$$

И = камата

К = износ обавезе

Т = време доспелости менице за наплату у данима

П = величина годишње каматне стопе у процентима

360 или 365 = број дана у пословној години

Према томе, меница гласи на 40.800 динара (номинални износ увећан за камату).

$$И = \frac{40.000 \times 60 \times 12}{360 \times 100} = \frac{28.800.000}{36.000} = 800 \text{ дин.}$$

433 - Добављачи		2396 – Исправка вредности меничних потраживања		4391 – Меничне обавезе	
1) 40.000		1) 800			40.800 (1

Исплатом менице о року њеног доспећа гаси се менична обавеза, уз истовремено смањење готовине на текућем рачуну.

Пример 2.

- 1) Добављачу „Озрен“ издата је меница са роком доспећа до 45 дана за исплату обавезе по фактури бр. 23, која гласи на 140.000.-, а која је требало да буду плаћена у уговором предвиђеном року од 15 дана. Меница је издата након истека рока плаћања од 15 дана.

Будући да је рок доспећа менице
45 дана након рока доспећа
обавезе према добављачу,
добављач има право на камату
у року од 45 дана, јер у оквиру
тог периода кредитира
дужника. Ако је каматна стопа
10% онда се промена књижи:

433 - Добављачи		2396 – Исправка вредности меничних потраживања		4391 – Меничне обавезе	
1) 140.000	140.000 S°	1) 1.750			141.750 (1

На рачуну Исправка вредности меничних обавеза прокњижен је будући расход по основу камата.

Исплата менице о року њеног доспећа повлачи за собом смањење готовине на текућем рачуну уз истовремено гашење обавеза по основу меница.

Исплата камата по основу
меничних обавеза смањује
готовину на текућем рачуну и
меничну обавезу. Али због
тога што се потенцијални
расход плаћањем реализује,
њега треба пренети са рачуну
Исправка вредности меничних
обавеза на рачун Финансијски
расходи, (исплатом камате).

Пример:

2) Банка извештава да је добављачу „Озрен" исплаћено са текућег рачуна 141.750.- динара на име обавеза по издатој меници, која је поднета на наплату.

<u>241 - Текући рачун</u> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: right;">S°</td> <td style="width: 33%; text-align: left;">141.750</td> <td style="width: 33%; text-align: right;">(2)</td> </tr> </table>	S°	141.750	(2)	<u>2396 – Исправка вредности меничних потраживања</u> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: right;">S°</td> <td style="width: 33%; text-align: left;">1.750</td> <td style="width: 33%; text-align: right;">(2)</td> </tr> </table>	S°	1.750	(2)	<u>4391 – Меничне обавезе</u> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: right;">2)</td> <td style="width: 33%; text-align: left;">141.750</td> <td style="width: 33%; text-align: right;">141.750 (1)</td> </tr> </table>	2)	141.750	141.750 (1)
S°	141.750	(2)									
S°	1.750	(2)									
2)	141.750	141.750 (1)									
<u>56 – Финансијски расходи</u> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: right;">2)</td> <td style="width: 33%; text-align: left;">1.750</td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> </table>			2)	1.750							
2)	1.750										

При изради биланса, **меничне
обавезе** се уносе у пасиву по
њиховој номиналној вредности
умањеној за износ недоспеле
камате. **Менична
потраживања** се уносе на
страну активе по номиналној
вредности умањеној за
недоспеле приходе исказане на
рачуну Исправка вредности
меничних потраживања.

Обезбеђење плаћања отварањем акредитива

Да би осигурао наплату
својих потраживања
добављач може инсистирати
при склапању
купопродајног уговора да се
плаћање врши путем
акредитива.

У том случају компанија купац је дужно да код своје или банке добављача изврши отварање акредитива, депонујући на посебан рачун (партију) онај износ готовине који одговара висини обавезе према добављачу, која ће настати испоруком уговорене робе.

Отварање акредитива
књиговодствено се евидентира
задужењем рачуна Отворени
акредитив, уз одобрење
текућег рачуна. Акредитиви
који се отварају ради плаћања по
основу набавке материјала и
робе су, по правилу,
документарни акредитиви. То
значи да се исплата добављачу
може извршити тек пошто се
стекну одређени услови.

Уобићајено је да се као
услов тражи претходна
испорука материјала
односно робе. Испуњење
услова добављач доказује
презентирањем
одговарајуће
документације.

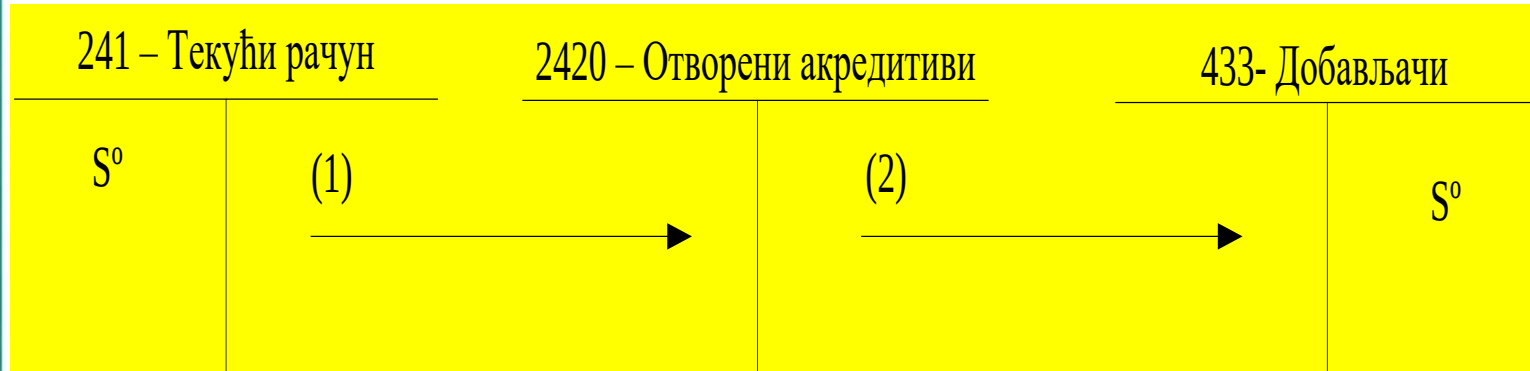

Овај начин плаћања пружа, дакле,
сигурност како добављачу којем
гарантује наплату потраживања
тако и купцу, јер исплату
добављачу условљава
претходном испоруком.

Исплата обавеза према
добављачима из отвореног
акредитива књижи се
задужењем рачуна Добављачи и
одобрењем рачуна Отворени
акредитиви.

Описана књижења могу се графички представити овако:

(1) Отварање акредитива

(2) Коришћење акредитива

П р и м е р:

1) Банка је у складу са налогом компаније отворила неопозиви документарни акредитив у износу од 100.000.- динара

Добављач је наплатио са отвореног
акредитива дин. 98.000.-

Преносом преосталог износа од
2.000.- динара на текући рачун
акредитив је угашен.

241 – Текући рачун		2420 – Отворени акредитиви		433- Добављачи		
S°	345.000	100.000 (1	1) 100.000	98.000 (2	2) 98.000	245.000 S°
2a)	2.000			2.000 (2a		

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!!!

